

SER CATALANS: UNA VISIÓ DELS VISITANTS DE BARCELONA...

...MÉS ENLLÀ DELS TÒPICS

2012

Marta Soler Muñoz

«Es tracta d'un poble amb arrelament i sentiment de pertinença al país molt fort. Són gent educada, els agrada parlar, però reservats amb la seva vida privada».

ÍNDEX

Introducció

Objectius i estructura de l'estudi

Bloc 1

Principis i fonaments

Justificació d'aquest estudi

Marc teòric: identitat, nacionalitat, grup cultural

Metodologia i tècniques de treball

Bloc 2

Anàlisi de les entrevistes

Construcció de la pròpia identitat

La identitat catalana

Bloc 3

Conclusions de l'estudi

Bibliografia

Bibliografia

Fonts documentals

Annex

Transcripció entrevistes

Introducció

D'uns anys ençà, m'he adonat del creixent interès per aprendre català en persones estrangeres que visiten la ciutat de Barcelona. A l'escola d'idiomes on he desenvolupat la meva activitat professional en els últims anys, les classes de català estaven formades per alumnat espanyol i per alumnat estranger que viu a Barcelona, però en tots dos casos la raó per estudiar el català era la feina, les possibilitats laborals. Però fa un temps, es comença a trobar a les classes de català gent que és a Barcelona només per visitar-la i conèixer-la i que, de passada, aprenen també la llengua. Es tracta de turistes, o millor dit **viatgers**, que tenen interès per conèixer llocs diferents del món i ho fan amb una sensibilitat diferent de la del típic turista de pantalons curts, camisa hawaiana i càmera fotogràfica. Es tracta de gent que volen aprofundir i endinsar-se més en el coneixement de la ciutat i dels seus ciutadans i trien l'aprenentatge de la **llengua catalana**, a més d'altres coses, per fer-ho. En un context en què tothom parla de globalització, hi ha gent que no acaba de creure's que el món sigui tan homogeni com els mitjans de comunicació, les grans empreses multinacionals i, fins i tot, els propis governs ens volen fer veure. Aquesta gent busquen indrets del món on puguin trobar coses autèntiques i diferents, identitats amb les quals mai abans havien interactuat, i potser una de les maneres de saber més coses d'aquests llocs és aprendre'n la llengua.

En aquest treball s'analitzarà l'opinió de quatre persones estrangeres sobre la **identitat catalana**. Es tracta de quatre persones que s'han aproximat als catalans i la ciutat de Barcelona per diferents raons, però en tots els casos la identitat de la ciutat ha estat un element molt important per triar-la. Tres de les participants, al principi, van ser visitants de la ciutat (turistes de curta durada), però amb el temps van passar a ser residents, unes per una temporada llarga (entre 3 mesos i un any) i les altres s'hi han quedat a viure. Totes tenen en comú que durant la seva estada a la ciutat van aprendre un dels dos idiomes oficials de Barcelona: totes van estudiar castellà i dues també català. Per això, també serà important en aquest estudi analitzar quina influència ha tingut l'idioma en la seva percepció dels catalans, si és que n'ha tingut cap.

Segons el *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC) la **identitat** pot ser definida d'una banda, com «la propietat de l'individu humà de mantenir constantment la pròpia personalitat». És clar que aquesta és una definició de caire psicològic, però també

influeix alhora de construir l'altra definició d'identitat o «conjunt de característiques que fan que una persona o una comunitat sigui ella mateixa».^{W-01} Al llarg de l'estudi s'aniran veient diferents maneres d'apropar-se a la construcció de la identitat i es farà a través de gent que en fa el seu objecte d'estudi, però també a través de la veu d'aquestes quatre persones, que ho explicaran d'una manera més íntima i personal.

A l'estudi es veurà que les actituds lingüístiques dels catalans són un factor important per als estrangers alhora de valorar la identitat catalana, sobre tot perquè aquestes actituds moltes vegades no són les esperades. El que vull dir és que, els estrangers que vénen per estudiar el català volen que els catalans parlin amb ells en català i no en castellà o en anglès. Però, malgrat tot, també hi ha molts estrangers que encara associen llengua amb estat i òbviament el valor del castellà per a ells no superarà mai el del català, fins i tot en territori català. Com recorda Pujolar (2006: 19), al llarg de la història, la llengua ha estat un component (i encara ho és) dels conflictes de poder entre grups humans i classes socials.

D'uns pocs anys ençà, cada vegada s'han de donar menys explicacions sobre l'ús del català o del castellà, és a dir, l'estranger ja pregunta directament si la teva llengua és el català o el castellà, perquè sap que els ciutadans de Barcelona coneixen les dues llengües, però que uns només en fan servir una de les dues i d'altres en fan servir una per damunt de l'altra.

Tot això em va fer pensar en aquest estudi. Volia esbrinar quins són els factors que han influït en tots aquests canvis, què saben i com veuen Barcelona i la identitat i la llengua catalanes els estrangers i què els ha ajudat a fer-se una idea de la identitat catalana. Aquestes van ser les preguntes inicials per començar a treballar. Vaig preguntar-me si podria trobar diferències en la percepció de la identitat entre els estudiants de castellà com a llengua estrangera i els estudiants de català com a llengua estrangera. La meua experiència em deia que els estudiants de català tenien una percepció diferent d'aquells que no havien estudiat català, però els estudiants de castellà cada vegada venien amb més coneixement sobre el context sociolingüístic de Barcelona. Per això, vaig decidir, amb l'orientació i criteri d'en Joan Pujolar Cos, fer un estudi qualitatiu per poder conèixer opinions més íntimes i personals respecte al tema en qüestió.

^{W-01} <http://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=identitat&operEntrada=0>

Avui en dia estem farcits d'estadístiques, xifres, dades sobre coneixement del català i de Catalunya, per això em va semblar més interessant conèixer la percepció dels estrangers sobre els catalans i la catalanitat d'una manera més propera. És clar que aquesta recerca més personal em farà fer generalitzacions, ja que és impossible no fer servir en algun cas expressions com "la majoria de..." o "totes estan d'acord que...". La manera per conèixer millor què saben els estrangers dels catalans és parlar amb ells, i així ho vaig fer. Vaig organitzar la trobada amb quatre estudiants, amb dues d'elles vaig poder fer l'entrevista en català perquè estaven estudiant o havien estudiat català, i les altres dues eren a Barcelona estudiant castellà. Em vaig trobar per separat amb cadascuna d'elles en un despatx de l'escola on treballa i vaig enregistrar les converses. Al començament volia fer un estudi més ampli i parlar de Catalunya, però seguint una altra cop el consell d'en Joan Pujolar Cos vaig decidir centrar-me en la ciutat de Barcelona. Això farà que els resultats de l'estudi no siguin vàlids per al conjunt de la comunitat lingüística catalana i que, segurament aquestes entrevistes en un altre indret de Catalunya que no fos Barcelona serien sensiblement diferents.

Objectius i estructura de l'estudi

L'objectiu d'aquest estudi és descriure com quatre estudiants estrangeres han anat forjant-se una visió de la catalanitat a través de la seves pròpies experiències com a visitants de la ciutat, almenys a l'origen, ja que dues d'elles amb el temps han passat a ser residents. A la meua feina tinc contacte cada dia amb estudiants estrangers de català i de castellà i entre l'ampli ventall que m'oferia l'escola d'idiomes on treballava vaig triar aquestes quatre noies perquè les coneixia (llevat d'una) i pensava que estarien interessades en participar en un projecte d'aquesta mena. Es tractava de persones amb una sensibilitat cap a l'aprenentatge de llengües més desenvolupat que en el cas d'altres estudiants. Totes eren políglotes, és a dir, parlaven com a mínim tres idiomes i això les feia interessants per a l'estudi des del meu punt de vista. La que no coneixia jo, sí que la coneixia una companya de feina que em va dir que també responia al perfil que jo necessitava. Totes van resultar ser noies, cosa que d'entrada m'hauria agradat evitar, però en aquell moment no hi havia a l'escola cap perfil de noi que pogués lligar amb l'objecte d'estudi.

Per assolir el primer objectiu de l'estudi, caldrà treballar també uns objectius específics que es poden resumir en els següents: estudiar des de la proximitat com les persones estrangeres perceben la seva pròpia identitat, identificar quins són els factors en base als quals construeixen la seva identitat, analitzar si aquests factors són els mateixos que apliquen per a la percepció de la identitat catalana i finalment, si aquests factors no són els mateixos esbrinar perquè.

Intentaré analitzar si l'origen de les entrevistades afecta en la percepció de la catalanitat i també si el coneixement o no de la llengua catalana també hi influeix. Cadascuna d'elles té un coneixement del territori diferent i també xarxes socials diferenciades, així que analitzarem com aquests factors han pogut esdevenir claus en la imatge que tenen dels catalans. Durant les converses apareixen les paraules **nacionalitat**, **cultura** i **identitat** d'una manera arbitrària, és a dir, sense cap reflexió prèvia sobre el seu significat. Tanmateix en el segon apartat del primer bloc ens dedicarem a reflexionar sobre aquests tres conceptes claus de l'estudi amb teories de diferents autors.

L'anàlisi està organitzada en tres blocs. En el primer bloc es tracten qüestions relacionades amb la pròpia construcció de l'estudi, és a dir, la metodologia emprada i el marc teòric sobre el qual s'ha treballat. S'hi troben una sèrie de reflexions al voltant dels

conceptes clau de l'estudi amb teories de diferents autors: Barth (1976), Pujolar (2006) i diversos autors dins la revista Diàleg (abril 2006).

Al segon bloc hi ha la part més personal de l'estudi que és l'anàlisi de les entrevistes. A través de les preguntes formulades s'anirà esbrinant com les quatre entrevistades construeixen la seva pròpia identitat. Després observarem si apliquen els mateixos arguments per a definir la identitat catalana. En aquest punt es podrà comprovar si les quatre persones entrevistades tenen la llengua catalana com un factor primordial en la construcció d'aquesta identitat i, al mateix temps, quins altres factors intervenen en la construcció de la identitat catalana. També s'analitzarà el context sociolingüístic de la ciutat a través de la mirada estrangera. Es veurà com valoren determinades actituds lingüístiques dels catalans envers els estrangers, però també entre els mateixos catalans, i de com això afecta a la construcció d'aquesta identitat catalana.

El tercer bloc servirà per resseguir els plantejaments inicials i veure si finalment l'estudi ha servit per respondre a totes aquelles preguntes inicials. Donat que hem crescut en països on es considera que la llengua és un tret definitori de la identitat de les persones i del seu sentit de pertinença a un grup cultural, m'interessava d'esbrinar si els estrangers interpreten el context català amb el factor lingüístic com a factor principal. També m'interessava esbrinar quins altres factors fan servir per descriure la catalanitat i si són els mateixos que fan servir per parlar de la seva pròpia identitat. Coneixen els estrangers les ideologies lingüístiques existents al nostre país? I si les coneixen, les accepten? Quin valor social li donen a la llengua catalana? Aquestes hipòtesis amb què es va començar a treballar en aquesta recerca s'han confirmat? O, ben al contrari, s'ha hagut d'anar modificant la hipòtesi inicial al llarg de la recerca? És la llengua el factor en exclusivitat que els estrangers tenen en compte alhora de crear la seva imatge dels catalans? O hi ha altres factors com les tradicions, la gastronomia, el caràcter o l'etern binomi Espanya-Catalunya, amb independència de la llengua amb què es duguin a terme, que els estrangers també tenen en compte per descriure la identitat catalana?

Les últimes pàgines es dediquen a la bibliografia i a la transcripció de les entrevistes, que són els materials en què m'he basat per elaborar el treball. A més poden ajudar els lectors d'aquest estudi a ampliar la recerca i les conclusions, perquè com més endavant comentarem a la part metodològica, els estudis qualitius tenen un component de subjectivitat per part del recercador bastant elevat.

BLOC 1

Principis i fonaments

Justificació d'aquest estudi

Donat que a Barcelona no ha parat de créixer el nombre de visitants en els darrers anys^{W-02} i que Catalunya encapçala el rànquing en el context espanyol^{W-03}, seria bo de conèixer com ens veuen aquests visitants i si aquesta visió de la catalanitat és un dels factors que pot estendre el coneixement d'aquesta identitat arreu del món. Tota la informació recollida per Turisme de Barcelona, l'Idescat i altres organismes ens porta a pensar que el turisme és una activitat que pot ajudar a difondre la catalanitat arreu del món. Els turistes vénen, ens visiten, interactuen amb la nostra cultura i tornen al seu país emportant-se una imatge dels catalans de la qual parlen amb els seus compatriotes. Però com adverteix en Joan Pujolar (2006: 78), «les dades ens diuen que la visibilitat de la cultura com a tal és molt baixa. Per tant, sembla clar que el sector turístic català té en aquest punt un cert camp per córrer quant a la millora de l'oferta». És necessària una reeducació de la població receptora, en aquest cas la catalana, pel que fa a les actituds lingüístiques, perquè com afirma Pujolar (2006: 78):

...el català no ha superat del tot la condició de llengua per a usos privats i restringits, fet que es reflecteix en la resistència de molts catalanoparlants a utilitzar-la per parlar amb estrangers i immigrants en espais considerats multilingües. La catalanitat es viu com un fet a compartir «entre catalans», però no amb persones o espais percebuts com a externs a la comunitat.

Els visitants de la ciutat de Barcelona, senten que han conegut i han participat en la cultura i la societat catalana? En quina llengua ho han fet? Creuen que amb la llengua catalana haurien conegut millor aquesta cultura i societat catalana? Aquest estudi intentarà donar resposta a totes aquestes qüestions i, a partir d'aquí, els agents competents podran determinar possibles millores i canvis per a fer més visible la identitat catalana en un context en què cada vegada hi ha més identitats que lluiten per fer-se un lloc en un món en què també hi ha cada cop més interès per la diversitat.

^{W-02} <http://www.turisme2015bcn.cat/files/7931-82-arxiuCAT/ESTADÍSTIQUES%20TURISME%20DE%20BARCELONA%202009.pdf>

^{W-03} <http://biblio.idescat.cat/docs/docest/icptc.pdf>

Marc teòric: identitat, nacionalitat, grup cultural

Abans de començar amb la descripció dels resultats de l'anàlisi de les dades, és convenient revisar com alguns autors (Pujolar, 2006; Barth, 1976; diversos autors dins el número d'abril de 2006 de la revista *Diàleg*) s'han plantejat el tema de la identitat i com el relacionen amb la llengua. Com ja he comentat més amunt els conceptes d'identitat, nacionalitat i cultura són utilitzats moltes vegades de manera arbitrària. En aquest apartat s'intentarà donar llum i descriure l'estat de la qüestió amb les teories de diversos autors que han estat consultats durant el procés de creació de l'estudi, per després poder fer-hi referència en l'anàlisi i interpretació de les dades de les entrevistes. Ens interessa veure si en les definicions d'aquests conceptes hi apareix la llengua com a tret definitori, per després poder comparar-ho amb les opinions de les persones entrevistades. També analitzarem aquesta qüestió des del punt de vista de la població autòctona d'una banda, o de la població que ens visita, és a dir, els turistes, de l'altra.

Pujolar (2006: 18) en el seu estudi sobre llengua, cultura i turisme diferencia entre tres conceptes. En primer lloc, el de «turisme cultural», concepte més general que utilitza per parlar dels turistes que vénen a conèixer el patrimoni històric i artístic i que també pot incloure arts, espectacles contemporanis, gastronomia i altres. Per tant, es pot concloure que es determinen aquests elements com a definitoris de la paraula **cultura**, i que és una definició molt lligada als costums i tradicions. En segon lloc fa servir el de «turisme identitari o lingüísticidentitari», que es basa en «la projecció, experimentació, contemplació o construcció d'identitat de grups socials o culturals estretament lligats a les destinacions i que tenen la llengua com a un dels elements de definició col·lectiva». Per tant, Pujolar amb aquest terme lliga la llengua directament amb la construcció de la **identitat**, tot i que tots sabem que hi ha altres elements que la poden definir: la religió, el fet de ser estats, l'ètnia... En tercer lloc, fa servir el terme «turisme lingüístic» per a referir-se als turistes que ens visiten amb l'objectiu d'aprendre una llengua, que és un dels objectius, però no l'únic, pels quals ens van visitar les participants en l'estudi. Tanmateix aquestes no serien ben bé el perfil de turista lingüístic, ja que el turista lingüístic només es desplaça a un altre indret per aprendre l'idioma, com per exemple, aquells adolescents que passen un més a Anglaterra a les vacances de l'institut o de la universitat per aprendre anglès. Per últim, parla de «nacionalisme» per a referir-se al discurs polític d'un determinat

grup cultural, discurs polític que pren sentit en relacionar-se amb un altre discurs que articulen els membres d'un altre grup cultural. Per tant, **nacionalitat** vol dir adscripció per part d'un membre d'un grup cultural a un determinat discurs polític sobre aquest grup cultural.

Barth (1976: 1) afirma que «todo el razonamiento antropológico se funda en la premisa que la **variación cultural** es discontinua», es a dir que tenim, per una banda, els individus que comparteixen una cultura, i per l'altra, el conjunt de trets distintius que diferencien aquesta cultura de les altres. Per tant, es tracta de dos elements que es poden analitzar de forma aïllada, però en realitat els trets distintius responen més a la necessitat que té la gent de trobar elements que els diferenciïn dels altres que no a les diferències reals. L'estudi de Barth tracta, en termes generals, dels problemes dels grups ètnics i de com aquests grups ètnics persisteixen o no en el temps. Barth afirma que hi ha molta literatura que tracta sobre les diferències culturals i els seus límits i relacions històriques, però que no n'hi ha tanta que hagi investigat sobre la construcció de la **identitat** d'aquests grups ètnics i l'origen dels límits entre aquests grups ètnics, és a dir, del comportament del individu per construir la seva pròpia identitat. Una primera conclusió del seu estudi és que els límits d'aquests grups persisteixen malgrat el trànsit de personal entre ells. A les entrevistes que vaig fer, aquesta conclusió de Barth ens servirà per poder parlar de com les participants han decidit què és català i què no ho és a Barcelona, una ciutat en què hi ha una quantitat enorme de grups culturals interactuant. La segona conclusió de l'estudi de Barth és que les relacions socials estables entre els grups ètnics enfrontats es mantenen malgrat els límits, i moltes vegades, aquestes relacions socials justament estan basades en les distincions entre aquests grups ètnics. En el meu estudi, aquesta dada justificarà la importància donada per les persones entrevistades a la construcció de la identitat catalana enfrontant-la a la identitat espanyola, la més nombrosa a Catalunya, malgrat que n'hi ha d'altres. Segons Barth, el fet de compartir una cultura no és un factor que defineix el grup ètnic, sinó que compartir cultura és només el resultat de pertànyer a un grup ètnic. En altres paraules, per a Barth la cultura no es pot fer servir com a factor que defineix una identitat, només n'és una implicació.

El tema del mes d'abril de 2006 de la revista interactiva Diàleg es va dedicar a la llengua i la identitat i hi vaig poder llegir algunes opinions interessants pel que fa als tres conceptes que estic tractant en aquest apartat. Tots les reflexions són al voltant de la

identitat catalana i no sé si es podrien projectar en la construcció d'altres identitats que no tenen com a factor rellevant la llengua. Joan Martí Castell afirma, i coincideix en el contingut amb Barth, que l'aparició de la llengua «respon a les coordenades de la necessitat i la possibilitat entorn a la qüestió de cohesionar-se un grup i alhora distingir-se de la resta». Per tant, posa la llengua en un lloc preferent si parlem de construcció de la **identitat**. Ara bé, també defensa la tesi llengua = nació, i per tant, relaciona directament el concepte de **nacionalitat** amb l'ús d'una determinada llengua i afirma que «un país, una cultura i un idioma es configuren simultàniament com un sol fenomen». Ricard Torrens també dóna un paper molt important a la llengua en la construcció de la identitat. Comenta que des del govern central espanyol es reacciona amb més fúria contra la llengua catalana que contra altres factors que també formen part de la construcció d'aquesta identitat; són, per exemple, factors de caire econòmic com el finançament i altres com el reconeixement de la nació catalana. Diu que «l'ús del català fa més nació catalana que tots els reconeixements legals i totes les millores de finançament». Aina Moll també es postula defensora de la llengua com a factor principal de la identitat, enfront d'altres factors com la religió o la pertinença a un estat que «han perdut valor identitari». Emili Boix-Fuster també afirma que «les mostres d'identitat més importants són aquelles en què els parlants, en els fets, donen prioritat a la seva llengua en el seu territori». Finalment, Àngels Massip arriba a una conclusió diferent de la resta. Per ella «la complexa construcció d'una **identitat** col·lectiva és difícil que es pugui simplificar fent èmfasi només en el binomi llengua-identitat». I reflexiona també sobre allò que és **cultura**, un fenomen que va sorgint del contacte entre humans, amb possibles orígens diferents, i que resulta de la confluència de les diferents realitats en contacte.

Totes aquestes reflexions sobre els conceptes de cultura, identitat i nacionalitat ajuden a donar un marc teòric a les paraules de les persones entrevistades i en faciliten l'anàlisi, ja que es pot concretar més sobre què estan parlant les entrevistades quan fan servir aquests conceptes. Per tant, es pot concloure que la identitat es pot construir de diferents formes i que es poden adoptar diferents criteris per a definir-la, fins i tot, en un mateix grup (els estrangers que visiten Barcelona). El nacionalisme és una versió de la identitat que tradicionalment ha funcionat entre catalans i espanyols, però quan parles en profunditat del tema amb altres individus t'adones que la realitat és més complexa.. Per

exemple, hi ha gent que construeix la seva identitat basant-se en aspectes religiosos, més enllà de la pertinença a una nació o estat.

Metodologia i tècniques de treball¹

L'objectiu principal d'aquest estudi és endinsar-se en el coneixement que els estrangers tenen dels catalans i de la catalanitat i la visibilitat que té la llengua en tot aquest procés. Per poder assolir aquest objectiu no hi ha millor manera que parlar directament amb els estrangers, per això vaig decidir fer servir l'**entrevista personal** com a mètode de treball. Amb aquesta, hom es troba davant la mirada directa de l'estranger sobre el tema de l'estudi, però també sobre altres qüestions més personals (com per exemple, actituds dels catalans per les quals s'han pogut sentir ofeses, malentesos culturals no resolts) que indirectament també influeixen en la percepció final de la catalanitat.

L'entrevista personal forma part d'un mètode de treball que es defineix com a "qualitatiu" i que s'oposa al mètode de treball "quantitatiu". Els estudis qualitatius, com descriu Pujolar (2002: 44), estan basats en la interpretació de textos, uns textos que són les paraules i el punt de vista de les persones recercades. En aquests estudis, d'una banda, hi ha una mostra de com les persones entrevistades interpreten l'objecte de l'estudi, però d'altra banda, també hi ha la interpretació que el recercador fa d'aquestes paraules i això pot fer els estudis qualitatius discutibles. Tanmateix són estudis més útils que els quantitatius per a aprofundir en el coneixement de problemes més complexos. Per exemple, en aquest estudi en què l'objectiu és esbrinar amb què associen els estrangers la identitat catalana i en què, per tant, pot haver-hi un ventall molt ampli de respostes. Amb un estudi de censos i enquestes hauríem estat molt limitats. Amb les entrevistes personals, cada persona pot explicar les seves motivacions sobre per què veuen la identitat catalana d'una manera o d'una altra: els seus contactes personals amb catalans, els seus viatges arreu del territori, el barri en què viuen, els llibres que han llegit... Tot això és molt difícil d'analitzar amb procediments matemàtics.

Amb la metodologia qualitativa, es busquen mostres teòriques o significatives, és a dir, i en el cas que ens ocupa, se selecciona un grup de persones (estrangeres), un context

¹ Aquest paràgraf ha estat escrit amb els continguts apresos a les assignatures Sociolingüística Catalana i Etnografia, per tant hi ha parafrasejades moltes idees i teories del mòdul «Dades i procediments de recerca» de Joan Pujolar i «L'etnografia com a pràctica de camp mètodes i tècniques» de Dolors Comas d'Argemir, Joan J. Pujadas i Jordi Roca i Girona. També he consultat en diversos paràgrafs d'aquesta part el [Web Metodològic del TFC](#), sobretot «L'anàlisi de l'experiència» dins: Mètodes d'anàlisi.

(estudiants d'idiomes a Barcelona), un cas (què en pensen dels catalans les persones que visiten Barcelona?)...que són un perfil vàlid per a investigar un tema concret (què vol dir ser català?). Pel que fa al grup de persones, cal dir que el fet que totes quatre siguin dones és una mostra que el percentatge de nois estudiant idiomes a la meua escola en el moment de dur a terme les entrevistes era molt baix i va ser molt difícil trobar-ne un. Pel que fa al fet que siguin estudiants, sí que vaig voler que n'hi hagués de català i de castellà, perquè una de les preguntes de l'estudi és si el coneixement o no de la llengua catalana fa tenir una visió diferent de la catalanitat o, si més no, si es té un coneixement més ampli d'aquesta.

Una altra característica important dels estudis qualitius és la seva manca de representativitat estadística: les conclusions no es poden confirmar de manera general perquè les dades estan extretes de les paraules d'unes persones que una altra persona ha interpretat. Per tant, la subjectivitat és la característica principal d'aquestes dades. Durant el treball de camp van sorgint noves idees sobre l'objecte d'estudi i aquestes noves idees es converteixen en temes secundaris que donen a les hipòtesis inicials una informació extra, molt útil per a poder treure les conclusions. Per tant, en els treballs qualitius, com afirma Pujolar (2002: 52), és molt important gestionar de manera ordenada tota aquesta allau de noves preguntes i fer un esforç important d'interpretació de les dades.

Com acabo de comentar, en l'anàlisi de les **entrevistes** m'he trobat amb informacions subjectives i personals i n'he fet una interpretació també subjectiva, ja que és la meua interpretació, però en cap cas aquestes dades confirmen res. A més, també hi he trobat informació secundària, que es pot llegir entre línies, de les informacions principals. Per exemple, una entrevistada que riu en fer-li una pregunta, o una altra que es disculpa perquè pensa que t'ha pogut ofendre amb un comentari. Per tant, l'anàlisi és un procés de construcció en sí mateix i ha fet transformar i ampliar els objectius principals.

Un altre aspecte important és l'estructura interna de l'entrevista que s'ha fet. Dels 4 tipus d'entrevistes que proposa Jordi Roca (2004: 22) , em vaig decantar per l'**entrevista semiestructurada, dirigida o focalitzada**. De les quatre persones entrevistades, tres havien estat alumnes meves i una ho havia estat d'una companya de feina. Per tant, ja les coneixia. Com que érem persones conegudes no calia establir vincles entre nosaltres i , per tant, no calia una entrevista informal amb una fase molt llarga per "trencar el gel" i donar confiança a la persona entrevistada. El temps amb què comptava no s'ajustava al temps que hauria necessitat per fer una entrevista no estructurada o no dirigida i, a més, només

podia entrevistar-me amb aquestes persones una sola vegada. Segurament, per tal que haguessin aparegut els temes dels quals volia parlar hauria necessitat més de 40 minuts, que és el que finalment van durar cadascuna de les entrevistes realitzades. Així que vaig preparar una **guia d'entrevista**, que els vaig facilitar a les entrevistades prèviament, i que em va permetre buscar respostes a les meves hipòtesis inicials amb una durada menor. Tot i que havia preparat aquesta guia per controlar l'entrevista, les entrevistades tenien llibertat per expressar-se a la seva manera i es podien estendre tant com volguessin en el seu discurs. Les entrevistades van acceptar la primera opció que els vaig oferir per fer l'entrevista: fer-la a l'escola, que era un lloc conegut i on es sentien còmodes les quatre. Pel que fa a l'horari, òbviament, vaig ser jo qui es va adaptar als seus requeriments i dues d'elles van ser entrevistades al migdia, quan havien acabat les seves classes de castellà, i les altres dues a la tarda, quan havien acabat la seva jornada laboral. Totes tenien una relació amb el barri de Gràcia, que és el barri on està situada l'escola, unes hi estudiaven castellà i les altres hi vivien. Per això els va semblar bé fer l'entrevista a l'escola.

La guia d'entrevista la vaig fer seguint uns criteris estandarditzats per a aquest tipus d'entrevista, extrets de Penalva-Mateo (2006: 55). Primer vaig fer preguntes d'identificació, després preguntes de distensió i finalment, les preguntes per a desenvolupar la fase principal en la qual es dóna resposta a les hipòtesis plantejades i en la qual apareixen nous temes. Pel que fa a la **fase d'identificació**, i com ja he dit més amunt, va ser molt breu: tres de les persones entrevistades ja eren conegudes meves i no van caldre presentacions. Pel que fa a la quarta, una companya de feina ens va posar en contacte i vam tenir una primera xerrada per telèfon. En aquesta conversa telefònica ens vam presentar i li vaig fer una introducció del projecte (del qual la meva companya ja li havia parlat prèviament), també li vaig plantejar si estaria interessada a participar-hi. Amb les altres tres participants, la introducció del projecte i la voluntat o no de participar en l'estudi, les vaig fer després que elles sortissin de la seva classe de català o d'espanyol que feien a l'escola on jo treballava. Aquesta part no va ser enregistrada, tanmateix algunes de les preguntes de caire biogràfic, com les anomena Patton (1990: 351), van formar part després de la guia d'entrevista. Algunes preguntes d'aquesta fase van ser:

Quants anys tens?

De quin país ets? De quina ciutat?

Quant temps fa que ets a Barcelona?

...

El començament de l'enregistrament de les entrevistes va coincidir amb la **fase de distensió**,² en la qual les preguntes tenien per objectiu tractar el rerefons sociolingüístic de les persones entrevistades i com era la vida quotidiana de les entrevistades a Barcelona. En aquesta fase les preguntes van ser, tal com les anomena Patton (1990: 348-351), sobre l'experiència i el comportament, sobre els sentiments, sobre el coneixement i també de caire sensorial. Alguns exemples de preguntes d'aquesta fase són:

Com és un dia de cada dia a Barcelona? I els caps de setmana? (experiència i comportament)

Ha canviat molt la teva vida quotidiana des que ets a Barcelona? (sentiments)

Coneixes altres indrets a part de Barcelona? I de Catalunya, n'havies sentit a parlar mai? Quines són les principals característiques de la teva cultura? Parla'm de la teva nacionalitat. (coneixement)

Quan surts al carrer quines llengües et sembla que fan servir la gent de Barcelona? Hi ha una llengua que predomini per damunt de l'altra? (sensorials)

...

L'última fase enregistrada va ser la **fase principal**, en la qual les preguntes, seguint Patton (1990: 348-351), van ser sobre l'opinió i els valors. Amb aquestes preguntes buscava conèixer de quina manera les persones entrevistades interpretaven la seva identitat i després la catalana. També quins arguments utilitzaven per raonar les seves opinions i si aquestes opinions eren coherents. Algunes preguntes d'aquesta fase són:

Parla'm de la teva nacionalitat i descriu-ne les característiques principals.

Quan vas saber que a Catalunya es parlaven dos idiomes, el català i el castellà, què vas pensar?

Amb quins elements definiries la identitat catalana?

Què creus que pensen els catalans quan tu fas servir el català?

...

² Aquest terme l'he agafat del treball de fi de màster de Doro Ballermann «L'oferta cultural en llengua catalana com a eina d'integració lingüística i social dels nousvinguts» que en Joan Pujolar em va facilitar com a lectura complementària.

Totes les preguntes de la guia d'entrevista van ser fetes per estimular el flux de la informació, una informació que va anar dels temes més generals als temes més personals. Per poder mantenir el meu paper neutral i a la vegada poder provocar en les persones entrevistades respostes on hi hagués un discurs sencer, les preguntes eren "obertes", és a dir, no es podien respondre amb un sí o un no. Un cop acabades les preguntes de la guia vaig deixar d'enregistrar, però en tots els casos ens vam quedar parlant una estona més, intercanviant els correus electrònics personals i plantejant la possibilitat d'enviar-los l'estudi quan estigués acabat, en els casos que van mostrar interès.

Perquè una entrevista estigui completament acabada s'ha de transcriure i aquesta és la darrera fase que vaig dur a terme. En aquest moment vaig haver de decidir quin **tipus de transcripció** calia fer: una transcripció parcial, només d'aquelles preguntes que abans s'han anomenat d'opinió i valors i que són les preguntes on hi ha els judicis de les persones entrevistades sobre els objectius de l'estudi; o una transcripció integral, és a dir, la transcripció dels 40 minuts que va durar cadascuna de les entrevistes. Em vaig decantar per la transcripció integral perquè durant el procés de creació del treball podien anar sorgint noves línies d'investigació que al començament podia no haver tingut en compte, i si tenia feta la transcripció completa era més fàcil accedir i manipular aquestes dades no previstes inicialment. Les transcripcions van ser fetes dues en castellà i dues en català, que és la llengua que es va fer servir durant les converses. Per tal que la transcripció pogués ser entesa al cap d'uns mesos d'haver-la fet, vaig seguir una sèrie de recomanacions que donen els manuals de transcripció:³

- 1) Les **persones entrevistades** són anomenades amb un pseudònim (que apareix en un quadre d'informació de cada persona entrevistada al començament de la transcripció). Ara bé, a la transcripció només hi poso la primera lletra del pseudònim destacada en negreta; per a mi, faig servir una E, inicial d'entrevistadora. Aquestes inicials van seguides de dos punts i després ja ve el discurs, que a partir de la segona línia entra una mica.
- 2) La **puntuació** no sol aparèixer a les transcripcions perquè és una convenció de la llengua escrita, però jo l'he fet servir per poder entendre millor els missatges

³ En el meu cas vaig seguir el mòdul «Dades i procediments de recerca» de l'assignatura Sociolingüística Catalana, l'autor del qual és en Joan Pujolar Cos.

després d'algun temps. També faig servir els punts suspensius per indicar les pauses.

- 3) Pel que fa a l'**entonació**, només faig servir el signe d'interrogació per a les preguntes.
- 4) Faig algunes **indicacions** extratextuals amb els parèntesis. Per exemple, quan alguna de les persones entrevistades riu: (riu)...
- 5) Tot i que les entrevistes van ser fetes en català i castellà, es marquen en cursiva les **paraules en llengües diferents** de la llengua de l'entrevista.
- 6) També hi ha marcadetes les **interrupcions** amb el signe “=” al discurs de la persona que ha fet la interrupció.

Quan vaig acabar la transcripció vaig fer un parell de relectures de les transcripcions mentre escoltava novament l'enregistrament i vaig anar corregint i polint les primeres transcripcions.

Un cop transcrites les entrevistes, tot estava preparat per fer-ne l'anàlisi. Com que la tria del mètode va ser la qualitativa, això també va influir en l'**anàlisi de les dades**, ja que és diferent segons el mètode utilitzat. Segons Penalva-Mateo (2006: 112): «L'anàlisi de dades textuales pot ser quantitativa (si la codificació és prèvia a l'anàlisi, [...] i s'utilitza l'estadística per a descobrir l'«estructura» del text) o qualitativa (si la codificació es fa de forma simultània a l'anàlisi i s'utilitza la lingüística o l'anàlisi del discurs per a la detecció d'«estructures» de significació)». Tot seguit podeu veure un quadre en què s'identifiquen les diferències entre l'anàlisi de dades quantitativa i la qualitativa:

Quadre 1. Anàlisi de dades textuales. L'anàlisi de contingut estàndard i l'anàlisi qualitativa

Anàlisi de dades textuales		
	Quantitativa (A. contingut)	Qualitativa (A. Discurs, estructural)
Mètode		
Objecte	Contingut manifest	Contingut latent
Lògica	Hipotèticodeductiva	Inductiva
Hipòtesi	Confirmatòria, significació estadística	Guia d'indagació
Relació significant-significat	Únic, denotació	Múltiple, negociat, connotació
Volum de dades	Gran	Mitjà, petit
Procés		

Mostreig	Probabilístic	Intencional o de conveniència
Unitats	Descomposició en diferents nivells d'unitats. Totes tenen el mateix valor	Tot el text
Sistema de classificació	Caselles (previ a l'anàlisi)	Munts (simultani a l'anàlisi)
Codificació	Valor numèric d'una variable	Fragments que tracten un mateix assumpte
Resultats		
Objectiu	Descripció	Interpretació
Fiabilitat i validesa	Proves estadístiques	Fiabilitat: variabilitat de discursos i saturació de la informació
Reproductivitat	Alta	Baixa

Font: Penalva-Mateo (2006: 113)

En aquest estudi s'ha seguit l'anàlisi de dades textuals qualitativa, la característica principal de la qual és l'empremta personal de cada investigador, és a dir, la manca d'una sistematització estricta i rígida. En primer lloc, vaig descompondre les dades per arribar al descobriment de les categories rellevants i després vaig donar sentit a aquestes dades construint el text. En aquest treball la tasca de **tractament de dades** va ser posterior a la recol·lecció completa de les dades. Es van organitzar i reduir les dades de forma jeràrquica, de més rellevants per a la hipòtesi inicial a menys rellevants, almenys al principi, per a la hipòtesi inicial. És a dir, en cap cas vaig eliminar dades perquè vaig pensar que dades que no havia seleccionat al principi, potser en anàlisis posteriors em podrien servir. Totes les dades d'aquest estudi es poden classificar en una d'aquestes tipologies (Penalva-Mateo (2006: 136):

- Documents de base: les transcripcions.
- Cites: de les transcripcions o de la bibliografia.
- Categories temàtiques: dades de les transcripcions agrupades en diferents significats.
- Famílies: grups de cites-categorïes temàtiques-anotacions que tenen relació entre elles.
- Comentaris: explicacions, aclariments, descripcions que jo he anat fent d'altres elements, que no són les dades pròpiament dites.

- Anotacions: comentaris d'un nivell superior desenvolupats durant el procés d'anàlisi, com per exemple, comentaris sobre la metodologia o noves hipòtesis que han anat sorgint.

Pel que fa a la **interpretació de les dades**, la part més important i difícil de l'anàlisi, vaig haver de fer un gran esforç de síntesi, però també un gran esforç intuïtiu per poder trobar indicis que donessin resposta a les hipòtesis plantejades. Arribat aquest punt de l'anàlisi, l'argumentació mitjançant les cites va ser clau, perquè les cites són els elements que donen validesa i fiabilitat a les meves interpretacions.

La tasca final va ser la **redacció de l'informe final** amb el qual es transmet el significat que l'investigador ha anat captant a través de les diferents etapes del treball. Aquest informe final és el que esteu llegint, l'estructura del qual s'ha explicat més amunt, a la part d'objectius i estructura de l'estudi.

BLOC 2

Anàlisi de les entrevistes

Construcció de la pròpia identitat

Com he explicat en l'apartat de metodologia, per començar a fer l'anàlisi de les entrevistes calia recollir les dades obtingudes en cadascuna de les fases i agrupar-les en categories temàtiques. En aquest cas em van sortir set categories temàtiques diferents, que són:

1. Identitat, nacionalitat i cultura
2. Raons per venir i quedar-se a Barcelona
3. Coneixement de la ciutat de Barcelona i de Catalunya
4. Elements que defineixen els catalans
5. Actitud dels catalans envers elles, com a estrangeres
6. Anàlisi lingüística de Barcelona segons les entrevistades
7. Llengües que usen habitualment les persones entrevistades

D'aquestes set àrees temàtiques, dues són les que més m'interessaven per a respondre a les hipòtesis inicials de l'estudi: identitat, nacionalitat i cultura pròpia, d'una banda, i de l'altra, elements que defineixen els catalans. Les altres cinc em van ajudar a complementar les hipòtesis principals amb reflexions en què les participants no s'adonaven que podien estar parlant de qüestions identitàries, però que indirectament sí que ho estaven fent.

Si donem un cop d'ull al web de la [Generalitat de Catalunya](#) dins del tema dedicat a turisme podem trobar les següents informacions com a trets distintius de Catalunya: història mil·lenària, llengua pròpia, llegat històric i artístic (romànic, Modernisme...), gastronomia, festes populars, país mediterrani, paisatge, innovació, economia i societat. Veurem si aquesta llista de trets, una versió institucionalitzada del que és Catalunya, coincideix amb les opinions de les persones entrevistades sobre quins són els trets que defineixen la identitat catalana. Abans, però, analitzarem quins són els elements que les participants fan servir per definir la seva pròpia identitat.

Pel que fa a la construcció de la pròpia identitat, la majoria de les participants estan d'acord que tenen una identitat que es correspon amb una nacionalitat que té un estat que la representa i una llengua oficial, o almenys dominant. Però n'hi ha una que, a més, relaciona la seva identitat amb una ciutat. Una de les participants és anglesa (a partir d'ara representada amb la inicial **P**), i ho enfronta a la nacionalitat britànica:

E: ¿Y te identificas con alguna nacionalidad?

P: *Sí, soy inglesa, no británica, inglesa.*

E: *¿Cuántos idiomas hablas?*

P: *Inglés, italiano, español más o menos. Hablaba francés bien pero no puedo decir nada, lo estudié 13 años.*

E: *Explícame como aprendiste cada idioma.*

P: *El inglés es mi lengua materna...*

En aquesta participant coincideixen dos factors importants de la construcció de la identitat: la nacionalitat i la llengua pròpia. Anglaterra és un país que forma part, junt amb d'altres països d'un territori molt més extens anomenat Gran Bretanya i que comparteixen un passaport en què diu que són britànics i pel que es percep de les paraules de **P** sembla que això pot ser una font de polèmica alhora de parlar de la identitat: no és el mateix ser anglès, que ser gal·lès, que ser escocès o que ser nord-irlandès. En aquest cas podem veure que hi ha un ens superior, la Gran Bretanya, que fa coincidir diferents nacionalitats o identitats i que, en aquest cas no és acceptat com a tret definitori de la pròpia identitat. Aquest cas seria paral·lel al d'aquells catalans, que amb document d'identitat espanyol, no acceptarien aquest fet com a propi de la seva identitat. En qualsevol cas, no sembla que per a la persona entrevistada sigui un problema greu tenir al seu passaport una identitat que no correspon amb la seva. Els moviments nacionalistes més coneguts arreu del món per solucionar aquest problema són els dels escocesos, i no pas els dels anglesos, en què hi ha una part de la població que no està d'acord en tenir passaport britànic.

Una altra de les participants es defineix com a sueca (**B**), malgrat que és de pares turcs i parla turc a casa:

E: *¿De qué país eres?*

B: *Soy de Suecia, pero mis padres son de Turquía y Macedonia y he vivido 2 años en Macedonia también, pero soy de Suecia.*

E: *¿Cuántos idiomas hablas y cuáles son? ¿Y cómo los aprendiste?*

B: *Sí, sueco como he nacido en Suecia y he vivido la mayoría de mi vida en Suecia. Turco, mis padres son de Turquía y yo empecé a hablar turco antes de sueco. Empecé a hablar sueco cuando tenía 5 años cuando empecé la escuela. Antes solo hablaba turco con mis padres, con mis amigos, primos, muchos de mis amigos hablaban turco.*

En aquest cas ens trobem amb una persona en què també coincideixen el factor de la nacionalitat i la llengua dominant de l'estat suec, però a més també hi ha una altra llengua que forma part de la identitat d'aquesta participant, però que no coincideix amb la

nacionalitat, el turc. Aquesta segona llengua que forma part de la identitat pròpia d'aquesta persona no li impedeix afirmar taxativament que és sueca. El fet que tingui una família d'origen turc i que a casa segueixin costums i tradicions turques, a més d'haver mantingut el turc com la llengua pròpia de la família, ens diu que per als pares la llengua és un factor important de la pròpia identitat: tot i conèixer la llengua sueca, han decidit mantenir el turc com a llengua de la família. La filla, tot i tenir com a llengua de família el turc, afirma que de vegades té problemes amb l'idioma, i per això es pot deduir que ella sent més el suec com a llengua pròpia i que, per tant coincideix amb la llengua majoritària de Suècia, que és el país on ha nascut. A [Suècia](#) no hi ha cap llengua oficial: el suec és la llengua dominant i hi ha cinc llengües reconegudes per l'estat com a minoritàries que són el finès, el meänkieli, el sami, el romaní i el jiddisch. Per tant, en aquest cas, ens trobem davant d'un individu que ha construït la seva pròpia identitat en relació amb l'estat en què viu i del qual n'és membre, malgrat que el seu entorn identitari més immediat ha estat un altre, el de la família, que sembla que no és tan visible en descriure la seva identitat.

La tercera persona entrevistada es considera parisenc (PA), malgrat que destaca que ara la seva ciutat és Barcelona, perquè s'hi sent com a casa:

E: D'on ets?

PA: De França, París.

E: Pots dir que pertanyis a alguna nacionalitat o cultura?

PA: Més que a una nacionalitat jo em sento molt parisina, d'una ciutat i ara molt molt de Barcelona i m'agrada molt la ciutat i em sento molt a casa. De nacionalitat francesa, però ara la meua ciutat és Barcelona.

E: A part de català, castellà i francès, parles altres idiomes?

PA: L'anglès.

E: Com els has après?

PA: El francès és llengua materna però tinc molta família als EEUU i per això l'anglès no és llengua materna, però és llengua de la família, de tots els estius.

Aquesta participant introdueix un factor diferent per construir la seva pròpia identitat: la ciutat. En aquest cas en la identitat de la participant, a més de la ciutat, hi ha dos factors coincidents, la nacionalitat francesa i la llengua francesa, tot i que com en el cas anterior hi ha una altra llengua, l'anglès, que també es cita per a definir-se. Aquí la identitat de la participant es construeix no amb el concepte d'estat al darrera, sinó que ho fa amb el concepte de ciutat, una divisió administrativa molt inferior a la de l'estat. Es pot deduir que

dins un mateix estat, cada ciutat, cada poble, alberga una identitat pròpia i diferenciada de les altres. En aquest cas no es posa la llengua com a tret definitori de la identitat d'aquesta persona, sinó tots aquells factors que es poden trobar en una ciutat com París i que no pots trobar en d'altres indrets del món. A Barcelona s'hi sent com a casa perquè ha trobat aquests mateixos elements (els museus, el cinema, en definitiva, l'oferta cultural de la ciutat) que fan que digui que ella se sent parisenca. Aquests elements que pot trobar tan a Barcelona com a París apunten a una voluntat de construir una identitat cosmopolita que és al damunt de la identitat nacional-estatal.

La darrera és canadenca (C), malgrat que destaca que els seus pares són d'origen irlandès:

E: I de quin país ets?

C: Sóc de Canadà, de Vancouver que és a la part oest a la costa pacífica.

E: Si et pregunten d'on ets, tu que respons?

C: Casa meua és Canadà i ara Vancouver perquè és on és la meua família i és on vaig viure des dels 12 fins als 17, que vulguis o no són anys molt importants en tema d'amics i creixement. M'encanta Irlanda, però no és casa meua.

E: Quins altres idiomes parles?

C: Anglès, francès i castellà.

E: Com els has après?

C: El francès el vaig aprendre perquè vaig anar a un col·legi d'immersió francesa que existeix perquè Canadà és oficialment bilingüe i existeixen programes (perquè els anglosaxons puguin anar a un col·legi bilingüe i jo vaig fer aquesta opció. Vaig començar als 12 anys i feia francès i moltes assignatures en francès: matemàtiques...

E: I va ser una decisió pròpia?

C: Sí, als 12 anys em feia il·lusió. I als 16 anys quan vaig anar a fer un intercanvi a Quebec vaig viure en un ambient totalment francès i després a Ottawa que és la capital i es situa entre Quebec i Ontàrio, llavors és perfectament bilingüe, tots els cartells estan en les dues llengües i la universitat també. Allà vaig treballar amb el govern federal i ho feia en francès i anglès. I després el 4t any vaig anar a París i aquí ara no l'utilitzo a la feina però abans sí.

En aquesta entrevista hem tingut constància que la realitat lingüística del Canadà ha influït en la construcció de la identitat d'aquesta parlant. Al Canadà hi ha dues llengües oficials a tot el territori, el francès i l'anglès, i això és el que va permetre a aquesta persona poder anar a un institut bilingüe anglès-francès a la zona anglòfona i, a més, va ser una decisió pròpia (i no dels pares) a l'etapa de l'adolescència, que en aquest cas sembla que és un

element important en la construcció de la identitat. A més també va tenir contacte amb la realitat lingüística del Quebec, en què l'única llengua oficial reconeguda és el francès. Aquesta participant ha construït la seva pròpia identitat en relació al lloc on va néixer, Canadà, i també ha anat forjant la identitat al voltant de dues llengües, l'anglès i el francès, que són les dues llengües oficials del Canadà, malgrat que la major part de la seva vida l'ha passat a la part anglòfona. Al seu estat hi ha una realitat lingüística diferent de les que hem analitzat fins ara, i aquesta persona ha volgut conèixer de prop aquesta realitat lingüística. Això l'ha fet créixer en un ambient similar al de Catalunya i s'haurà de veure si això fa que tingui una percepció diferent de la catalanitat respecte de les altres entrevistades. Ella ha crescut en un estat en que hi ha dues llengües oficials, en canvi les altres tres pertanyen a països en què només hi ha una llengua oficial (França i Anglaterra) o no n'hi ha cap (Suècia, en què el suec és llengua dominant, però no oficial).

En general, doncs, la construcció de la identitat oscil·la entre la pertinença a un estat i a altres elements: la ciutat, lloc de residència, família, etc.

Quan les participants han de descriure els trets que caracteritzen les seves **nacionalitats**, ho fan en diferents termes. Hi ha dues participants, B i P, que es defineixen amb terminologia relacionada amb el caràcter de les persones i amb costums:

E: ¿Y cuáles son las características de la nacionalidad inglesa?

P: Somos muy reservados, bastante cerrados, pero ahora mucho menos que antes, pero también tenemos una mentalidad muy abierta y estamos dispuestos a hacer cosas nuevas, a probar cosas nuevas y a las cosas extrañas.

E: ¿Cuál es, crees que es tu cultura? ¿Es la turca? ¿Es la sueca?

B: Es un poco difícil, pero mi cultura sueca. Las características de mi cultura sueca es que somos organizados, puntuales, normalmente y no somos tan abiertos, somos abiertos de cosas nuevas y de viajar y todo esto pero normalmente los suecos están mucho en casa trabajan y después con la familia en casa, no están en los restaurantes y con mucha gente más sol(os) más cerrados en casa.

Si ens hi fixem, en el dos casos han descrit la seva nacionalitat parlant de trets que normalment es contraposen als trets de nacionalitats com les del sud d'Europa. Per tant, és cert que quan una persona ha de definir-se, aquesta definició només pren sentit si n'hi ha una altra de diferent. Tal com diu Pujolar (2006: 25), «la "identitat" pren sentit no tant en relació a l'articulació interna de la pròpia comunitat, sinó en relació a allò que pot ser pertinent o interessant per als altres [...] com a representació externa (de la comunitat) per a algú que busca la diferència».

La participant C defineix la seva nacionalitat en termes socials, polítics, demogràfics:

E: I podries dir-me quins són els trets que defineixen la nacionalitat canadenca?

C: És molt difícil, perquè molta gent associa Canadà als EEUU, però jo sempre dic que si a mi em posessin en un avió i em deixessin en una ciutat sense dir-me on sóc jo sabria dir-te si sóc als EEUU o a Canadà.

E: Com?

C: La gent és molt diferent, per exemple, aquest matí he llegit un article en un diari que deia que els candidats a les eleccions als EEUU, hi ha per primera vegada un candidat del partit republicà que és de la religió mormona i això és una cosa molt estranya. I al final de l'article deia que el 53% dels americans votarien una persona que no creu en Déu si era el millor candidat per president. I això ja és una diferència molt gran perquè a Canadà no passaria, a Canadà mai es parla de religió del primer ministre i per a mi aquesta frase em va xocar molt: perquè si la persona que té millor experiència per tenir una feina, què importa si creu en Déu o no, és algo molt personal i clar això afecta la societat, és un exemple de com Canadà és de diferent dels EEUU. Canadà és una societat en general molt tolerant perquè és un país d'emigrats i dels meus amics... sobretot a Vancouver perquè és la part que es va fundar més tard, si vas a Ontàrio, que veus que sí que hi ha gent que té pares i avis nascuts a Canadà, però a Vancouver la gent som de segona generació com jo, i cap dels meus amics els seus pares van néixer a Canadà i jo tenia amics que els seus pares eren de Hong Kong, de Taiwan, d'Iran, d'Anglaterra, de Polònia i clar jo mai pensava que això era alguna cosa especial fins que vaig arribar a Europa. Quan veus i creixes en aquest tipus d'ambient doncs canvia la mentalitat, hi ha coses que no són importants per a tu. També és una societat molt entre Europa i els EEUU, perquè potser no és tan socialista com Europa però tampoc és tan liberal i tan... com EEUU, per exemple, el sistema de salut és tot públic, no existeix el privat. El sistema educatiu públic és molt bo, jo sempre vaig anar a un institut públic. Moltes vegades inclús les escoles privades són pitjors.

Si les dues primeres participants descrivien les seves nacionalitats contraposant-les a les del sud d'Europa, aquesta ho fa contraposant-la a la dels EEUU. Es confirmen, doncs, les tesis d'aquells, com Barth (1976), que diuen que els límits entre unes identitats i altres són perfectament coneguts pels membres de les pròpies comunitats i els mantenen justament per seguir pertanyent a aquesta comunitat.

C també fa servir els mateixos termes en parlar de la part francòfona, tot i que afirma que són gent diferent. Tanmateix les diferències no són només lingüístiques:

E: I dins del Canadà, la part francòfona té uns trets diferents de la part anglosaxona, només per la llengua?

C: No, hi ha diferències i això es nota. Jo vaig anar a Quebec durant cinc mesos i en algunes coses el Quebec és més europeu, el Quebec té una característica que és molt interessant, que és que durant una època Quebec sempre era molt retrassat a principis del segle XIX perquè l'església tenia

moltíssima influència i tenien molts nens, el nivell de l'educació era més baix que a la part anglosaxona i els anys 60 hi va haver la Revolució Tranquil·la i hi va haver molts canvis i ara per exemple al Quebec hi ha un índex més baix de casaments, la gent viu en parella, és una societat més liberal en aquest sentit, potser la resta de Canadà és més tradicional. Com que hi havia molta amenaça de la zona anglosaxona i més dels EEUU. Són poca gent.. Va haver-hi una època que la gent no volia aprendre l'anglès, qui l'aprenia era antiquebequés i la meva generació parlen molt malament l'anglès en general per això. I això és molt interessant perquè véns a Catalunya i no existeix això, i a molta gent li sorprèn això, que vas al Quebec i gent amb universitat i bones feines i saben poc anglès. I ara està tornant a canviar, pensen que poden ser quebequesos i parlar igualment anglès, espanyol... no afecta això.

Dins de la descripció dels canadencs s'hi pot fer una subdivisió (que no coincideix amb els límits d'un estat): la gent del Quebec tenen unes característiques diferents. És interessant com aquesta participant valora el canvi d'actitud dels joves a la part francòfona quan no veuen perillar la seva identitat malgrat l'aprenentatge de l'anglès, cosa que confirma les paraules de Pujolar (2006: 21) quan diu que: «el canvi de discurs en relació al multilingüisme ha permès nombrosos canvis en les polítiques lingüístiques educatives i ja no és excepcional que amplis sectors parlants d'una llengua majoritària encoratgin el seus fills a aprendre llengües minoritàries en contextos com el Canadà, els Estats Units, Alemanya, el País de Gal·les, Catalunya, etc.»

Per últim, la participant PA fa servir les manifestacions artístiques i culturals, però també la falta de costums i tradicions per definir la gent de París:

E: Parla'm d'aquesta identitat parisina o francesa, com vulguis dir-li...

PA: De cultura és molt complicat fer una definició, però... sí per a mi la gent de París és gent oberta intel·lectualment, va molt als museus, es parla molt de cine, de teatre, de cultura, aquesta part activa de cultura per mi és molt important, sinó tot això de cultura, de menjar, de festa, de tradició i de costums per a mi s'ha perdut molt i a França les festes que es fan són el 4 de juliol que fan una desfilada militar fatal, i si no festes o tradició com els Reis o el Tió no puc pensar-ne cap ni una.

E: I això de la gent de París, és només de París?

PA: No, ho dic perquè no conec una altra ciutat, no conec molt bé altres zones de França. Òbviament l'oferta a París és molt més gran que a altres llocs, però jo dic París perquè és la ciutat que conec.

En aquest cas, la identitat està estretament relacionada amb l'oferta cultural i d'oci de les grans ciutats, que és on els grans artistes han desenvolupat la seva obra. Aquí també es destaquen les tradicions, pràcticament inexistentes a París, com a element que s'ha perdut o s'està perdent de la identitat francesa, i entenc que ho valora negativament, tot i que no

ho digui directament. Aquest fet lliga amb la seva idea de París com a lloc cosmopolita sense signes visibles de la tradició.

Quan la pregunta és sobre els aspectes culturals, de costums i tradicions de les seves nacionalitats, els comentaris van en direccions paral·leles, estan carregats d'informació estereotipada. Per exemple, P comenta:

P: Sí, creo que mi carácter no ha cambiado mucho estando aquí, todavía soy bastante tímida y nunca hablo con las personas que no conozco si ellas no hablan conmigo, pero otras cosas que no me gustaban de Inglaterra enseguida las he cambiado. Un ejemplo es la hora de cenar, no ceno a las seis, ceno a las diez o a las once. Hay más estereotipos que yo tengo en mi cabeza y que creo que son verdad, porque cuando volví a Inglaterra la primera vez después de las vacaciones fui observando y confirmé alguno de estos estereotipos.

E: ¿Por ejemplo?

P: Les gusta beber mucho, cada fin de semana se emborrachan, esto no me gusta, pero es verdad para muchas personas.

Per a aquesta col·laboradora, els hàbits no deuen ser finalment un tret definitori de la seva pròpia identitat perquè té la capacitat de canviar-los quan no li agraden, com fa amb els horaris.

B destaca la primerenca emancipació dels joves suecs, comparada amb la dels joves d'aquí, i la varietat de tipologies de famílies com a elements importants per descriure la identitat sueca:

E: A parte de este aspecto de la cultura, otros aspectos de la cultura como las tradiciones, las costumbres...

B: Los suecos normalmente después de la escuela viven solos, a los 20 años normalmente tienen su piso, su trabajo no están mucho con su familia, es más de amigos y el trabajo es muy muy importante, su carrera y después, qué más, se casan pero la familia es mucho, como trabajo como profesora y puedo ver muchas familias diferentes y hoy no hay muchas familias juntas, hay un chico que tiene una familia con su madre y nuevo padre y es un poco pero no sé cómo es aquí.

E: Piensas que en Suecia esto es algo que es cada vez más común y que de alguna manera forma parte de

B: = Ahora es muy común no es ah no vives con tus padres.

Crec que les paraules d'aquestes dues participants estan molt influenciades per la retòrica que es fa servir als cursos d'espanyol per a estrangers.⁴ Els manuals de llengua espanyola

⁴ Cal recordar que, com vaig comentar a la secció de metodologia, jo vaig ser professora de tres de les quatre entrevistades: P, B i C. (P i B són les que només van estudiar castellà). Per tant, sé que aquests temes són els que es fan servir a les classes d'idiomes per provocar que parlin i així puguin millorar la seva expressió oral.

per a estrangers estan farcits d'estadístiques i articles sobre les qüestions que comenten i conèixer aquestes informacions sobre els espanyols fa destacar uns o altres elements de la seva pròpia identitat.

Fins fa poc, a les classes de català aquests temes no es podien fer servir perquè la majoria d'estudiants eren espanyols i no hi havia tanta diferència entre els costums d'uns i altres.

La identitat catalana

En aquest apartat em dedicaré a destacar i explicar les paraules de les quatre persones entrevistades en relació a la identitat catalana i es veurà si, per definir els catalans, fan servir els mateixos elements que han fet servir per parlar de la seva pròpia identitat. També es podrà observar si hi ha elements que són més o menys valorats per a la construcció de la identitat catalana i s'intentarà donar una explicació a aquest fet.

Les entrevistes ens confirmen el potencial que té Barcelona com a ciutat reclam de turistes i d'altres persones estrangeres que la trien no només per visitar-la, sinó també per residir-hi una temporada. Les raons que van fer decidir-se les participants per la ciutat de Barcelona així ho demostren. P es va decidir per Barcelona pel clima i per les oportunitats laborals de la ciutat. B també ho va fer pel clima, per la platja, per l'atmosfera de la ciutat i perquè a Barcelona tenia més oportunitats de trobar companyies de dansa per ballar; per tant un altre cop, l'àmbit laboral. És interessant que aquesta col·laboradora destaquí que va triar Barcelona, fins i tot, coneixent la seva realitat lingüística:

B: Sí, es por eso que he pensado mucho ir a Barcelona o no, porque creía que todos hablan catalán y no hablaban mucho castellano y pensé un poco que no voy a aprender. Pensé que voy a la escuela y que si no puedo practicar sería un poco difícil, pero después he elegido Barcelona incluso sabiendo esto. Pero tenía un poco de miedo.

També C va triar Barcelona, fins i tot havent estat avisada que la ciutat no era el millor lloc per estudiar castellà:

però és cert que quan jo vaig fer una mica d'estudi d'escoles per estudiar castellà i trucava un lloc a Irlanda per recomanacions, em van dir que no fan recomanacions a Barcelona, no pensaven que és el lloc per aprendre castellà, perquè el català és massa evident i vaig dir gràcies i vaig anar a una altra escola perquè jo sabia que, i és cert perquè jo he tardat més temps en aprendre el castellà pel català i segur que ara no parlo tan bé el castellà perquè estic parlant les dues llengües...

Finalment, PA es va decidir per la ciutat de Barcelona per la qualitat de les seves universitats.

En general, a les entrevistes, es percep que les participants que porten menys temps aquí tenen un coneixement bastant bàsic de Catalunya i basat en els estereotips que tradicionalment s'han aplicat a la identitat espanyola en general, sobretot en les participants que són aquí estudiant castellà. Aquestes dues primeres entrevistades, P i B, citen molt pocs llocs de la geografia catalana: Sitges, Lloret de Mar, Vilanova i la Geltrú i

Sant Cugat. L'única cosa que destaquen que tingui a veure amb la construcció de la identitat és la tranquil·litat de pobles com Sitges i Vilanova i la Geltrú:

E: A parte de Barcelona, ¿conoces otros lugares?

P: ¿De España?

E: De España o de Cataluña...

P: Pocos, Sitges un poco, Vilanova i la Geltrú (risas). Como mis amigos vienen aquí no he tenido mucho tiempo para visitar otros lugares

E: Y cuando vienen tus amigos, ¿no les llevas a Sitges, por ejemplo?

P: No, porque siempre vienen en otoño, entonces no vale la pena ir a Sitges si no vas a la playa...

E: ¿Cuál es tu opinión sobre Sitges?

P: Me gusta, pero lo veo más como un lugar de playa que en invierno no tiene sentido para mí.

E: ¿Cómo conociste Sitges?

P: (por) Que todos dicen que es la playa más bonita por aquí.

E: ¿Y Vilanova? ¿Cómo la conociste?

P: Tenía una amiga allá y fui a visitarla y es un pueblo bastante pequeño y no muy interesante (risas) y estuve allí unas horas. Mi amiga es de Ecuador y estaba trabajando allí pero ahora no está.

E: ¿Y qué te explica ella de Vilanova?

P: Fuimos a un castell porque fui en verano y fuimos allá porque tenía menos frío y fuimos a tomar algo y fue un poco extraño porque estoy acostumbrada a la vida aquí en Barcelona. Tenía hambre y eran las 4 y media de la tarde y estaba acostumbrada a comprar comida a cualquier hora y fue imposible comprar algo y tuve que esperar tres horas antes de comer.

En canvi, B comenta que a Lloret de Mar, a diferència de Sitges, no es va sentir en cap moment com si estigués a Espanya, el descriu com un lloc molt turístic, sense identitat pròpia:

E: ¿Y qué conclusión sacas de la visita de Sitges y de Lloret de Mar? ¿Es muy parecido, diferente?

B: No, diferente. Lloret de Mar es una ciudad con turistas, una ciudad muy muy turística y era un poco como ir no sé donde pero no me sentía como si estuviera en España porque había mucha gente de Holanda, y Suecia y muchas fiestas y la playa, no he visto muchas cosas ah esto es catalán, esto es español. Pero en Sitges sí había turistas también pero era muy español para mí, no sé porqué, el lugar muy tranquilo pero Lloret de Mar no era tranquilo.

PA només cita la Costa Brava i el Pirineu, però no fa cap comentari en relació a la identitat catalana. C, en canvi, és la que més ha viatjat per la geografia catalana: Tarragona, la Costa Daurada, el Delta de l'Ebre, Vic, Tavertet, Sant Joan de Vilatorrada, la Costa Brava i els Pirineus. Aquesta darrera està casada amb un català que ha tingut interès per ensenyar-li tots aquests indrets. Puc intuir que el seu marit, ella mateixa i els amics catalans de tots

dos també, creuen que el territori i tot allò que es pot fer en ell són elements importants per a la construcció de la identitat catalana:

E: A part de Barcelona i Tarragona, coneixes altres indrets de Catalunya?

C: Sí, bastant, la Costa Daurada, el Delta de l'Ebre, a Vic, Tavertet, Sant Joan de Vilatorrada, la Costa Brava, jo crec que he estat a bastants llocs.

E: I com has arribat en aquest indrets?

C: Perquè el meu marit coneixia la zona i em volia mostrar això o que estàvem amb amics que ens convidaven en aquesta zona o als Pirineus per esquiar.

Si reduïm l'àmbit geogràfic i ens fixem només en el coneixement de Barcelona, es pot trobar molta informació interessant pel que fa a la identitat de la ciutat i la gent que hi viu. Es destaquen, fins i tot, elements que a priori semblen oposats, com són, d'una banda el cosmopolitisme de la ciutat, i de l'altra, la importància que té el barri en la construcció de la identitat dels barcelonins. En general, tenen xarxes socials en què interactuen amb catalans i un bon coneixement de la ciutat i, per això, crec que cal tenir molt en compte les seves paraules.

P destaca aquestes elements de la ciutat:

La mayoría de las personas que vienen aquí ya saben lo que quieren ver. Los turistas van a estos lugares porque son únicos, porque no pueden encontrarlos en otros lugares, son también bonitos, no sé si son representativos. Es como decir que el Big Ben representa a Londres y no lo representa pero todas las personas quieren verlo.

E: Y a Barcelona ¿qué la representa?

P: *La música que hay por la calle, la gente un poco alternativa que están en las plazas con sus perros y sus piercings y que sí que existe en Inglaterra, pero una concentración así no.*

E: ¿Hay alguna otra razón para escoger Barcelona?

P: *En realidad quería un lugar más típico, menos internacional, porque a veces siento que es como vivir en Londres pero con sol y con playa.*

E: Antes de venir a Barcelona, ¿qué sabías de la ciudad?

P: *Bastante porque ya había estado de vacaciones y como es muy conocida y que es muy cosmopolita, que había muchas culturas, que había muchas tiendas, mucha vida, mucha música, mucho de todo. Había hecho mucha research y sí. Pero no sabía cuánto fuerte e importante era la cultura catalana para la gente.*

P: *Me gusta mucho la Casa Batlló, que es única. Como me gusta mucho la arquitectura, estuve allí tres horas sólo mirando las cosas y también me gusta muchísimo el parque donde vivo (risas), el*

parque de la España Industrial, que no es muy turístico (risas). Es muy tranquilo, es mi parque de siesta, tiene el dragón también.

Amb les seves paraules, agafades de diferents fragments de l'entrevista, es pot concloure que Barcelona no és una ciutat que atregui per la seva representativitat de la identitat catalana, ans el contrari, és una ciutat com qualsevol altra capital europea en què hi coincideixen persones d'arreu del món i on pots interactuar amb cultures d'arreu del món. Però, per altra banda, al primer fragment seleccionat, la participant es contradiu en part, perquè afirma que les persones que visiten la ciutat ho fan perquè aquí troben elements únics al món i per això vénen a veure'ls. Ara bé, no té clar que aquests elements representin la ciutat. La raó principal d'aquesta participant per creure això, la podem trobar al segon apartat d'aquest bloc. Ella era una de les persones entrevistades que definia la seva identitat amb termes relacionats amb el caràcter de les persones i és en aquest sentit que Barcelona no li sembla autèntica. La ciutat no és exclusivament dels catalans, és una capital europea on resideixen persones d'arreu del món hi això li fa perdre autenticitat. La meua intuïció em diu que aquesta participant pensa que el caràcter típic dels barcelonins de tota la vida no és tan visible, barrejat entre tants altres caràcters que hi ha a la ciutat.

Aquesta opinió contrasta amb la de la col·laboradora PA que parla de Barcelona en aquests termes:

PA: Que Barcelona està construïda en barris molt tancats i cada barri té una identitat i una vida seva. La gent d'un barri es coneix bastant (que no és el cas a França), coneix a la noia de la granja, la de la tintoreria i que tot el barri, 4 o 5 carrers tothom es coneix i té molta confiança. A mi m'impresiona molt això i en diferents barris em sembla que és així. Que la gent té molt molt clar una separació a Barcelona de barris que als barris més a baix, més a dalt...

E: Què vols dir?

PA: Més a baix de la Diagonal, més a dalt de la Diagonal i que la població i els barris tenen identitat...molt. Que Gràcia és bastant jove, que hi ha molta gent estrangera però també hi ha gent de tota la vida.

E: La teua vida quotidiana ha canviat molt des que ets aquí a Barcelona? Potser tu també fas vida de barri?

PA: Sí, a mi la vida de barri m'agrada moltíssim, sembla tonta, però la noia de la granja té les meves claus, que és molt pràctic.

Passem del cosmopolitisme de la ciutat al localisme dels barris. Hi ha un fet que pot haver provocat opinions tan contrastades sobre la ciutat de Barcelona: P, quan vam fer

l'entrevista feia mig any que vivia a la ciutat i PA feia cinc anys. Malgrat tot, suposo que també hi ha altres elements que poden contribuir a aquests contrastos. Quan en la primera part analitzàvem la construcció de la identitat de cadascuna de les participants, hem vist que P ho feia en termes de caràcter de les persones i, en canvi PA, ho feia en termes de vida cultural de la ciutat, però també de tradicions i costums. Això ens demostra que aquestes dues persones s'han fixat en diferents elements de la ciutat per a descriure-la. Potser el factor de tradicions i costums, com per exemple la vida de barri a Gràcia, és bastant exòtic en el context d'una ciutat cosmopolita com Barcelona i està poc explotat als canals habituals d'informació per a turistes com ara el web de la Generalitat de Catalunya, i potser es podria tenir en compte.

En relació amb el coneixement de la ciutat i del país també em va semblar important que m'expliquessin la seva percepció pel que fa a les llengües usades per la gent que viu a la ciutat. Ja hem vist en apartats anteriors que en moltes de les teories sobre identitat la llengua hi té un paper important, tot i que d'entrada per a cap de les entrevistades ha estat un element per definir la seva pròpia identitat. Durant les entrevistes, quan parlaven de les llengües que es parlen a la ciutat, indirectament anaven comentant la seva percepció de com és la gent de Barcelona (i Catalunya) i ho relacionaven amb la llengua.

En general, la majoria de les entrevistades associen la ciutat de Barcelona amb la llengua catalana i amb la llengua castellana; tanmateix totes quatre afirmen que senten que el català predomina per damunt del castellà al carrer. Només la participant que va viure al Raval destaca que en aquest barri, com que hi viuen més estrangers, els idiomes més habituals són el castellà i l'anglès. En canvi, en l'àmbit laboral, un àmbit que no està directament relacionat amb el turisme, cap de les que treballa a la ciutat fa servir el català, malgrat que tenen companys de feina que sí que el fan servir entre ells. En aquest punt, sembla que la llengua no és un element important per a la identitat de la ciutat de Barcelona. Veiem, però, si la llengua és un element important per a la construcció de la pròpia identitat de la gent de la ciutat quan es relaciona amb aquestes quatre col·laboradores. Confirmant les paraules de Pujolar (2006), quan diu que els catalans deixen l'ús del català per a relacionar-se entre ells, les quatre participants afirmen que els catalans, en general, no usen el català (i en alguns casos tampoc el castellà) amb elles perquè veuen que són estrangeres. Això sí, totes són encoratjades per la seva xarxa social

barcelonina a aprendre el català. És interessant que dues d'elles comenten que els catalans, abans que elles puguin dir res, ja les identifiquen com a estrangeres pel seu aspecte físic i els parlen directament en anglès. Aquestes són actituds que, en la majoria dels casos no són ben rebudes, almenys per les col·laboradores de l'estudi. Crec que les institucions haurien de fer més [campanyes](#) dirigides a la població local en què donessin a conèixer que els turistes i estrangers també estan aprenent català i així poder superar els prejudicis que té la població local pel que fa la llengua catalana i el turisme. Si la població local canvia de llengua que es dirigeix a un estranger, els estrangers mai no podran identificar la llengua catalana com a llengua pròpia dels catalans.

He deixat pel final les dades relacionades directament amb la pregunta **Com són els catalans?** El conjunt de les participants afirma que els seu coneixement dels catalans es deu a la seva relació amb gent d'aquí, però a més P també comenta que les guies turístiques que ella havia consultat també la van ajudar. En concret van ser *The rough guide to Barcelona* i *Lonely Planet. Barcelona*. Si hom consulta la informació sociolingüística d'aquestes dues guies hom es troba amb dues versions diferents. Com comenta Emili Boix-Fuster (2010), a *The lonely planet. Barcelona* (2004) hi ha una visió de desconfiança de la situació sociolingüística de la ciutat i tradueix al català aquestes paraules de la guia:

Els polítics locals semblen estar eternament empantanegats en discussions circulars sobre la promoció del catalanisme i sobre les respostes enfront del mal tractament (real o percebut) per part de la capital, Madrid. Però la majoria de gent està més preocupada perquè les coses rutllin, els negocis o els plaers, més que no pas per prestar atenció als caps parlants dels polítics. Els catalans parlen de la seva pròpia llengua o no sols literalment. Vistos amb sospita i enveja per gent de més al sud, els "polacs" corresponen a Espanya al que els escocesos són al Regne Unit.

En canvi, a *The rough guide to Barcelona* (2005) s'hi poden trobar dades més favorables al català i bastant informació històrica. Aquests són alguns dels fragments que en destaca Emili Boix-Fuster:

...virtualment tots els catalans són bilingües, però la majoria conceben el català com la seva llengua materna i es calcula que el català és la llengua dominant en més de la meitat de les llars catalanes – una xifra que probablement augmentarà donada la sorprenent recuperació en els temps recents. [...] pocs visitants s'adonen de fins a quin punt el català és important per als que el parlen: no caiguen mai en l'error d'anomenar-lo un dialecte! [...] malgrat el domini del català, el visitant podrà sortir-se'n del tot en castellà... [...] seràs ben rebut si tries alguns mots en català...

Tenint en compte aquesta informació de les guies hom es pot fer una idea de quines seran les opinions de P, que declara haver llegit aquestes guies abans de venir a Barcelona. Se

suposa que si ha llegit aquestes guies deu tenir coneixement de la qüestió Catalunya-Espanya. Paradoxalment, diu no tenir coneixement de l'alt valor que li donen els catalans a la seva cultura i que tampoc sabia que a Catalunya «no se puede decir que somos España, que vosotros (referint-se a mi mateixa) no sois españoles, sois catalanes». Malgrat tot, sabia que tothom coneixia els dos idiomes, català i castellà. Tenim aquí una altra dada que justifica el fet que els estrangers no puguin relacionar la construcció de la identitat catalana amb la llengua catalana i això torna a donar la raó a aquells, com Ricard Torrents i Emili Boix-Fuster (Diàleg 2006), que defensen que han de ser els propis catalans amb les seves actituds i comportaments lingüístics els que ajudin la llengua catalana a tenir un lloc més visible en la identitat. Altres qüestions que aquesta participant destaca sobre els catalans són de caire personal, cosa que coincideix amb la descripció de la seva pròpia identitat (vegeu el primer apartat):

Creo que son muy educados en el sentido que han estudiado mucho y les gusta hablar, nunca es difícil hacerlos hablar y tienen una mentalidad muy de la izquierda, una mentalidad política, que es muy raro conocer a alguien en mis clases con una mentalidad conservadora. [...] nunca hablan de ellos, todos los profesores dicen lo mismo que es muy difícil hacerles hablar de lo que hacen, de su fin de semana, puede ser difícil que hablen de sus cosas personales.

La manera de definir els catalans de C no s'allunya gaire de la de B i coincideix que són persones bastant tancades, però que quan aconsegueixes formar part del seu cercle ho ets per sempre. Aquest últim tret el valora molt perquè, segons ella, a Irlanda «el divendres després de començar una feina ja surts amb els teus companys a prendre algo i és molt així, però no són els teus amics de vida».

Quan vaig analitzar les dades de B sobre la construcció de la seva pròpia identitat només van aparèixer comentaris sobre el caràcter i els costums dels suecs; ara, en definir els catalans té en compte altres qüestions. Per ella, en aquest cas la llengua sí que és un element que l'ajuda a decidir que una persona és catalana i també que:

piensan que [...] son los mejores, son muy proud de Cataluña, pienso que ellos quieren, piensan que Cataluña es como un país y también a veces hay gente que habla catalán y yo hablo en castellano y ellos hablan en catalán, no sé si es para mostrar que catalán es el mejor, pero son un poco, les gusta mucho ser catalanes. Por ejemplo en Suecia es un poco, no puedes mostrar que te gusta ser sueco porque todos van a decir nacio(nalista), no nacionalista, pero tienes que ser neutral. [...] Los catalanes dicen que son catalanes, no es una cosa rara decir Cataluña, pero en Suecia decir me gusta Suecia, soy sueco es un poco no racista pero un poco..., no [...] No porque aquí es un poco, es normal,

para mí es no ¡qué dices!, es sí, si te gusta mucho está muy bien, es tu... no país, pero eres catalán está bien que tú digas, porque en Suecia nunca puedes decir.

Per tant, considera que un element important de la identitat catalana és el fet que la pròpia comunitat es reafirmi dins un determinat grup cultural amb un discurs polític propi diferent del d'un altre grup cultural. Aquest element el considera legítim en països com França, Itàlia o Espanya, però no en el cas de Catalunya:

E: Pero entonces no es una cosa exclusiva de los catalanes, también los franceses, los italianos...

B: Sí pero son un país, es un país, que Cataluña para mí es como yo soy de una parte de Suecia del sur de Suecia, un poco como Cataluña y para mí decir yo soy de Scane, la parte es un poco... soy de Suecia no te importa si eres de una parte del sur u otra que dice me gusta ser español es un país, pero catalán.

Així doncs, l'opinió d'aquesta col·laboradora es basa en la tesi identitat = nacionalitat = estat, que tan ha perjudicat aquelles minories que, per unes raons o altres no han aconseguit mai tenir un estat propi.

PA, a més de destacar aquest orgull de ser català, també esmenta «uns escriptors, una televisió que els sembla més bona i més intel·ligent que els altres canals» per a definir els catalans.

En general, doncs, les participants en l'estudi descriuen els catalans de manera diferent en funció del temps que porten aquí: les que porten més temps tenen més arguments que les que porten menys temps, però en tots els casos no deixen de basar-se en estereotips. El fet de conèixer o no la llengua també varia sensiblement la seva definició dels catalans. Per exemple, les que no estudien català no han remarcat aquesta vida de barri que hi ha en alguns llocs de Barcelona tot i ser coneixedores de barris en què es diu que hi ha aquesta atmosfera de poble on tothom es coneix. I és que aquesta vida de barri és la que porten "els catalans de tota la vida", aquells que han viscut sempre al barri i que acostumen a tenir el català com a llengua de comunicació. Aquelles que no han estudiat català solen fer servir els mateixos elements per definir els catalans i els espanyols, i fins i tot hi ha una participant (B) que té reticències alhora de parlar de la identitat catalana perquè no té un estat al darrera. Aquelles que han estudiat català poden aportar alguns elements que podrien diferenciar un català d'un espanyol, per exemple, el caràcter reservat dels catalans enfront del caràcter obert dels espanyols. Malgrat tot, i com he dit abans, no deixen de ser tots elements estereotipats.

BLOC 3

Conclusions del treball

L'objectiu principal de l'estudi era esbrinar quina és la percepció que tenen els estrangers de la **identitat catalana** i hem pogut veure que, en general, es manté la retòrica que s'ha aplicat als catalans per una part de la pròpia comunitat catalana i per part d'altres comunitats menys allunyades geogràficament, les de l'estat espanyol. D'una banda, els estrangers ens defineixen amb els mateixos trets distintius que haurien descrit qualsevol altra persona de l'estat espanyol: som gent més oberta, més alegre, vivim més al carrer (comparant amb altres comunitats del món occidental). Aquesta descripció és la que es pot extreure de les dues entrevistades que van arribar a Barcelona per estudiar castellà. En aquestes dues és difícil de distingir quan estan parlant de catalans i quan estan parlant d'espanyols perquè ho posen tot al mateix sac, almenys pel que fa a aquells trets que per elles són importants per descriure una identitat: el caràcter, els costums, la manera de viure. És més, una d'elles afirma que no entén la qüestió de la identitat catalana perquè no hi ha un estat al darrera.

La qüestió de la **llengua catalana** com a tret definitori de la identitat és una mica confús per aquestes dues persones. Les dues senten que han pogut desenvolupar-se normalment a la ciutat de Barcelona, fins i tot tenint xarxes socials locals, en llengua castellana. Per tant la llengua catalana no és tan visible com a tret definitori de la identitat dels catalans de Barcelona. Ans el contrari, el coneixement i l'ús de les llengües és el que caracteritza la població de la ciutat de Barcelona. Malgrat tot, les dues han fet intents, de forma autodidacta, d'aprendre la llengua, encara que no per poder participar millor de la comunitat catalana, sinó bàsicament perquè són persones amb molt d'interès en l'aprenentatge de llengües.

En una altra direcció han anat els resultats de les dues col·laboradores que van fer l'entrevista en català perquè eren estudiants de català. Aquestes dues participants surten dels estereotips aplicats tradicionalment als espanyols per donar algun tret definitori més específic dels catalans. C destaca el fet que els catalans són més reservats i que és molt difícil entrar en un grup de catalans, però que quan hi entres és per sempre, no és superficial. Aquest és un tret que, tot i que no deixa de ser un estereotip, tradicionalment s'ha fet servir molt per comparar els catalans d'altres comunitats de l'estat espanyol i que en aquest cas una persona estrangera també ha pogut recollir. Totes dues tenen xarxes socials locals també, per tant tenen el mateix coneixement de la població de Barcelona que les dues primeres. Aquestes dues van fer el pas d'aprendre català perquè van creure que

era l'única manera d'aproximar-se una mica més a la identitat catalana. Una d'elles perquè tenia una parella catalana de Tarragona, de llengua materna català, i no volia que la relació amb la família de la seva parella estigués marcada pel fet que ells haguessin de canviar de llengua per comunicar-se amb ella. Aquesta participant té molt clar que a Catalunya tots coneixem les dues llengües, però d'altra banda, també té molt clar que només ens identifiquem amb una (o almenys així ho va percebre amb la família de la seva parella). Té un referent molt similar al seu país, Canadà, que la fa ser més sensible a aquesta qüestió a Catalunya. Per ella, sí que la llengua és un factor important de la identitat catalana, tot i que valora molt que els joves catalans no viuen el fet de parlar castellà com una pèrdua de la identitat catalana, cosa que sí feien els joves del Quebec abans. Puc entendre, doncs, que de cara als estrangers i perquè ells puguin relacionar directament la identitat catalana amb la llengua catalana, la població autòctona hauria de canviar els hàbits lingüístics amb els estrangers i deixar de recórrer al castellà per comunicar-se amb ells.

I per últim, crec que és molt interessant allò que es pot concloure de PA. També té bastant clar, des del seu punt de vista, allò que deu ser català, d'allò que no ho deu ser. En aquest cas, es destaca com a tret definitori dels catalans de Barcelona, aquest localisme que practiquen als barris. Els barris són la mínima expressió de la identitat i potser és en aquesta direcció que s'ha de treballar de cara al turisme a la ciutat de Barcelona. Cal donar a conèixer aquesta vida de barri, una vida de barri que es porta a terme en llengua catalana i d'aquesta manera el turisme tindrà una visibilitat més gran de la llengua catalana dins la identitat catalana. L'aparició de les festes de Gràcia a les guies turístiques és un moviment en aquesta direcció, però en calen més. Com hem pogut comprovar amb C i PA la llengua sí que és un element important perquè els estrangers puguin identificar allò que és català d'allò que no és i dels mateixos catalans depèn que continuï així al futur.

Bibliografia

Bibliografia

- Barth, Frederik (1976) *Introducción*. En Frederik Barth (ed.) *Los grupos étnicos y sus fronteras. La organización social de las diferencias culturales. Introducción*. FEC, México D.F., p. 9-49. [en línia]
<http://www.cholonautas.edu.pe/modulo/upload/Barth%20intr.pdf>
Accedit el setembre de 2011.
- Boix i Fuster, Emili (2010) «Les representacions de la situació sociolingüística a Barcelona a les guies de viatge». Dins: *Revista de Catalunya* (2010), núm. 257, p.70-101.
- Comas d'Argemir, Dolors; Pujadas, Joan J.; Roca i Girona, Jordi (2004) «L'etnografia com a pràctica de camp: mètodes i tècniques». Dins: *Etnografia*. Barcelona: UOC.
- Patton, Michael Quinn (1990). «Qualitative Interviewing». Dins: *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications.
- Penalva Verdú, Clemente; Mateo Pérez, Miguel Ángel (2006): «Tècniques qualitatives d'investigació». Dins: Universitat d'Alacant *Materials de suport a la docència en valencià* 77. [en línia].
http://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/2466/1/Num77_Tecniques_qualitatives.pdf Accedit el setembre de 2011.
- Pujolar, Joan (2008) *Els joves, les llengües i les identitats*. Dins: *Noves SL*, Hivern 2008. [en línia]
<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm08hivern/docs/pujolar.pdf> Accedit el desembre de 2011.
 - (2006) *Llengua, cultura i turisme: perspectives a Barcelona i a Catalunya*. Barcelona: Turisme de Barcelona.
 - (2002) «Dades i procediments de recerca». Dins: *Sociolingüística catalana*. Barcelona: UOC.
 - (1993). «L'estudi de les normes d'ús des de l'anàlisi crítica del discurs». Dins: *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 11. Barcelona: Ed. Tres i Quatre. [en línia]
<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000063%5C00000047.pdf>

Accedit el setembre de 2011

- Pla Estratègic del turisme a Catalunya 2005-2010
http://www.gencat.net/diue/doc/doc_40213955_1.pdf Accedit el setembre de 2011.
- Simó, Isabel-Clara; Martí Castell, Joan; Torrents, Ricard; Moll, Aina; Boix Fuster, Emili; Massip, Àngels (2006) «Llengua i identitat». Dins: *Diàleg*, abril de 2006.
- Turisme de Barcelona
<http://www.barcelonaturisme.cat> Accedit el setembre de 2011.

Fons documentals

- Entrevista realitzada el 5 de novembre de 2007.
- Entrevista realitzada el 28 de novembre de 2007.
- Entrevista realitzada l'11 de desembre de 2007.
- Entrevista realitzada el 13 de desembre de 2007.

Annex

Transcripció entrevistes

Entrevista 1

Entrevistadora: Marta Soler Muñoz (E)

Data: 28 de novembre de 2007

Lloc: escola d'idiomes BCN Languages

Entrevista d' uns 40 minuts aproximadament enregistrada totalment

Transcriu les respostes i també les preguntes perquè hi ha modificacions fetes sobre la
marxa respecte del guió d'entrevistes.

Informant: Professora (P)

Procedència geogràfica: Anglaterra

Residència habitual: Anglaterra

Residència actual: Barcelona

Sexe: Dona

Edat: 29 anys

Professió: Docent d'anglès per a adults en una escola privada d'idiomes

E: ¿Cuántos años tienes?

P: 29

E: ¿Y de dónde eres?

P: Inglaterra, suroeste de Inglaterra

E: ¿Cómo se llama tu pueblo o tu ciudad?

P: Bristol, es una ciudad grande.

E: ¿Te identificas con alguna cultura?

P: Dentro de muchas un poco, pero completamente ninguna.

E: Descríbeme un poco todas esas culturas con las que te identificas

P: Depende de mi estado de ánimo, a veces me siento un poco hippie, a veces ecológica, o
alternativa, a veces conformista, a veces me gusta vestirme toda de negro, a veces

salir a discotecas de rock, a veces me gusta la música *house* y vestirme extraña, depende del humor, de qué día es, de con quién estoy en este momento.

E: ¿Y te identificas con alguna nacionalidad?

P: Sí, soy inglesa, no británica, inglesa.

E: ¿Y cuáles son las características de la nacionalidad inglesa?

P: Somos muy reservados, bastante cerrados, pero ahora mucho menos que antes, pero también tenemos una mentalidad muy abierta y estamos dispuestos a hacer cosas nuevas, a probar cosas nuevas y a las cosas extrañas.

E: ¿Sigues las costumbres o tradiciones de la cultura inglesa?

P: Sí, creo que mi carácter no ha cambiado mucho estando aquí, todavía soy bastante tímida y nunca hablo con las personas que no conozco si ellas no hablan conmigo, pero otras cosas que no me gustaban de Inglaterra enseguida las he cambiado. Un ejemplo es la hora de cenar, no ceno a las seis, ceno a las diez o a las once. Hay más estereotipos que yo tengo en mi cabeza y que creo que son verdad, porque cuando volví a Inglaterra la primera vez después de las vacaciones fui observando y confirmé alguno de estos estereotipos.

E: ¿Por ejemplo?

P: Les gusta beber mucho, cada fin de semana se emborrachan, esto no me gusta, pero es verdad para muchas personas.

E: ¿Desde cuándo estás en Barcelona?

P: Desde mayo

E: ¿Y cuánto tiempo piensas quedarte?

P: No sé, antes estaba pensando sólo tres meses y después en otra parte de España, pero no lo sé si mudarme otra vez, quizás un año o dos.

E: ¿Es la primera vez que has estado en Barcelona?

P: No, estuve aquí hace 4 años una semana.

E: ¿Dónde vives?

P: Sants, cerca de Sants estació.

E: Y cuándo sales a la calle por tu barrio, ¿qué lengua o lenguas te parece que utiliza la gente del barrio?

P: Catalán y español, en mi barrio, y un poco de árabe.

E: ¿Y hay alguna que predomine por encima de las otras?

P: Donde estoy yo hay más catalán, que español, que no hay muchos turistas y sólo hay gente local.

E: ¿Vives sola?

P: Tengo tres compañeros de piso, una alemana, un argentino y un italiano

E: Y las personas con las que vives ¿en qué lengua se dirigen a ti?

P: Italiano, español o inglés, de costumbre español, cuando estoy muy cansada me hablan en inglés, cuando no entiendo más.

E: ¿Y entre ellas?

P: Español, sólo que el italiano habla su español-italiano.

E: ¿Cómo es un día en Barcelona?

P: Voy a estudiar español o... me levanto a mediodía o después, preparo las clases en el centro de Gràcia (es refereix a l'escola on es prepara les classes), con amigos. Voy al cine... Me gustaría hacer más cosas...

E: ¿Y los fines de semana?

P: Los fines de semana no hay uno típico, últimamente estoy haciendo cosas turísticas porque estoy haciendo cosas con amigas de Inglaterra y llevándolas a no sé sitios interesantes. Las llevo a las cosas típicas, las llevo aquí porque son las más famosas. La mayoría de las personas que vienen aquí ya saben lo que quieren ver. Los turistas van a estos lugares porque son únicos, porque no pueden encontrarlos en otros lugares, son también bonitos, no sé si son representativos. Es como decir que el Big Ben representa a Londres y no lo representa pero todas las personas quieren verlo.

E: ¿Y los pubs representan a Londres?

P: Sí, un poco más.

E: Y a Barcelona ¿qué la representa?

P: La música que hay por la calle, la gente un poco alternativa que están en las plazas con sus perros y sus *piercings* y que sí que existe en Inglaterra, pero una concentración así no.

E: Desde que estás en Barcelona ¿ha cambiado mucho tu vida cotidiana?

P: Sí, por el trabajo, creo más que, no sé si estuviera trabajando en un despacho no habría cambiado pero como estoy de profesora ha cambiado bastante. Porque en Inglaterra trabajaba en un despacho. Pero las actividades sociales y culturales son las mismas aquí que allí...Más o menos sí.

E: A parte de Barcelona, ¿conoces otros lugares?

P: ¿De España?

E: De España o de Cataluña...

P: Pocos, Sitges un poco, Vilanova i la Geltrú (risas). Como mis amigos vienen aquí no he tenido mucho tiempo para visitar otros lugares

E: Y cuando vienen tus amigos, ¿no les llevas a Sitges, por ejemplo?

P: No, porque siempre vienen en otoño, entonces no vale la pena ir a Sitges si no vas a la playa...

E: ¿Cuál es tu opinión sobre Sitges?

P: Me gusta, pero lo veo más como un lugar de playa que en invierno no tiene sentido para mí.

E: ¿Cómo conociste Sitges?

P: (por) Que todos dicen que es la playa más bonita por aquí.

E: ¿Y Vilanova? ¿Cómo la conociste?

P: Tenía una amiga allá y fui a visitarla y es un pueblo bastante pequeño y no muy interesante (risas) y estuve allí unas horas. Mi amiga es de Ecuador y estaba trabajando allí pero ahora no está.

E: ¿Y qué te explica ella de Vilanova?

P: Fuimos a un *castell* porque fui en verano y fuimos allá porque tenía menos frío y fuimos a tomar algo y fue un poco extraño porque estoy acostumbrada a la vida aquí en Barcelona. Tenía hambre y eran las 4 y media de la tarde y estaba acostumbrada a comprar comida a cualquier hora y fue imposible comprar algo y tuve que esperar tres horas antes de comer.

E: ¿Qué es lo más te ha gustado de lo que conoces?

P: Me gusta mucho la Casa Batlló, que es única. Como me gusta mucho la arquitectura, estuve allí tres horas sólo mirando las cosas y también me gusta muchísimo el parque donde vivo (risas), el parque de la España Industrial, que no es muy turístico (risas). Es muy tranquilo, es mi parque de siesta, tiene el dragón también.

E: ¿Cuántos idiomas hablas?

P: Inglés, italiano, español más o menos. Hablaba francés bien pero no puedo decir nada, lo estudié 13 años.

E: Explícame como aprendiste cada idioma.

P: El inglés es mi lengua materna, el francés lo estudié desde que tenía 9 años y lo estudié en la universidad también. El italiano lo empecé a estudiar en la universidad y me gustó mucho, por eso fui a vivir a Italia un año y lo aprendí completamente. El español es como el italiano pero con palabras españolas. El español un poco lo sabía por el trabajo que hacía en Italia y lo estudié en casa sola con un cedé, pero más o menos lo he aprendido aquí.

E: ¿Cuáles son las razones que te han llevado a estudiar el español?

P: Para vivir aquí, porque antes no me interesaba, pero como quiero vivir aquí necesito hablar español.

E: ¿Has estudiado el catalán?

P: Con clases no, pero estoy intentando aprender a entenderlo, veo algunos programas en la tele, leo un poco los periódicos y estoy mirando “Sexo en Nueva York” en catalán. Como lo conozco muy bien es fácil para entenderlo, incluso sin volumen (risas).

E: ¿Y lo vas entendiendo, el catalán?

P: Para leerlo sí, porque como tiene palabras como italiano y como francés, pero la pronunciación no mucho... Si alguien me habla muy despacio sí, pero como no sé cómo es la pronuncia, no.

E: ¿Viniste a Barcelona para estudiar el español o primero viniste a Barcelona y después decidiste estudiar el español?

P: Barcelona no era mi primera elección. Yo estaba buscando un curso de TOEFL y era mayo, en muchos lugares me dicen que no hay trabajo en verano como profesor. Entonces pensé venir aquí en verano y después en septiembre ir a otro lugar. Mi primera opción era Valencia o Sevilla o Zaragoza, pero Zaragoza ya no es una opción porque la conozco y no me gusta (risas).

E: ¿Por qué?

P: Porque hace mucho frío y no hay muchas cosas para hacer. Conozco a una persona allá y me dice que no es muy interesante vivir allí y ahora me gusta Barcelona. Y escogí Barcelona porque me dijeron que era el único lugar donde había trabajo. Y la playa también fue un factor muy importante.

E: ¿Hay alguna otra razón para escoger Barcelona?

P: En realidad quería un lugar más típico, menos internacional, porque a veces siento que es como vivir en Londres pero con sol y con playa.

E: Antes de venir a Barcelona, ¿qué sabías de la ciudad?

P: Bastante porque ya había estado de vacaciones y como es muy conocida y que es muy cosmopolita, que había muchas culturas, que había muchas tiendas, mucha vida, mucha música, mucho de todo. Había hecho mucha *research* y sí. Pero no sabía cuánto fuerte e importante era la cultura catalana para la gente.

E: ¿Cuándo viniste de vacaciones la primera vez, esto ya lo sabías o lo descubriste en ese primer viaje?

P: Los dos porque un mes antes de venir una amiga estaba aquí de vacaciones y me decía esto es bonito, esto no, esto no vale la pena, esto sí.

E: De Cataluña, ¿habías oído algo?

P: Yo pensaba que era otra zona de España, que aquí no se puede decir que somos España, que vosotros no sois españoles, sois catalanes. Esto no sabía nada. Sólo sabía que existía el idioma, como sabía que había vasco y gallego.

E: ¿De dónde sacaste la información: de guías, de documentales...?

P: Sobre la cultura lo he sabido por estudiantes que tengo aquí en clases privadas. Todos son muy pasionales de la cultura catalana y me dicen cuanto importante es la historia y todos me dicen que tengo que aprender catalán (risas).

E: ¿Piensas que en Londres es fácil obtener información sobre Cataluña?

P: No sé nunca lo he probado.

E: Cuando supiste que en Cataluña había dos idiomas, ¿cómo reaccionaste?

P: Me da igual (risas). Si voy a estar aquí como dos años o tres años voy a estar aquí para aprender catalán, pero si sólo voy a estar aquí unos meses más no creo que vale la pena porque yo no soy capaz de aprender dos idiomas a la vez, pero si yo puedo comunicarme con la gente y me entienden si yo hablo español, castellano...

E: Porque tú cuando llegaste, el español tampoco lo conocías...

P: No, bastante, podía hablar, podía comunicarme muy sencillo, pero podía...

E: Y no pensaste que a lo mejor tendrías problemas si no hablabas en catalán...

P: No, había oído que todos hablan ya dos idiomas.

E: Ahora hablamos sobre como piensas tú que son los catalanes. De todas las experiencias que has tenido en Barcelona y Cataluña, ¿cuáles te han ayudado más a conocer cómo son los catalanes?

P: Mis estudiantes privados y un libro, una guía sobre Barcelona (*The rough guide to Barcelona* o *Lonely Planet. Barcelona*).

E: Define a los catalanes.

P: Conozco a muchos como estudiantes, pero no como amigos. Creo que son muy educados en el sentido que han estudiado mucho y les gusta hablar, nunca es difícil hacerlos hablar y tienen una mentalidad muy de la izquierda, una mentalidad política, que es muy raro conocer a alguien en mis clases con una mentalidad conservadora.

E: Conoces un poco la vida cotidiana de estos catalanes, qué tipo de actividades hacen... piensas que hay alguna actividad...

P: No porque siempre dicen: "no nada, salí con amigos estuve en casa..." y nunca hablan de ellos, todos los profesores dicen lo mismo que es muy difícil hacerles hablar de lo que hacen, de su fin de semana, puede ser difícil que hablen de sus cosas personales. No sé donde van, qué hacen exactamente.

E: Las personas catalanas, ¿en qué idioma se dirigen a ti?

P: En español.

E: Y tus estudiantes en la clase ¿en qué idioma hablan entre ellos?

P: Unos en catalán, otros en castellano y a veces ellos cambian, una frase en un idioma y otra frase en otro.

E: ¿Y qué te parece esto?

P: Prefiero cuando hablan en castellano porque así entiendo lo que dicen. Ahora he empezado a entender un poco más el catalán y ellos piensan que no entiendo y yo no digo nada.

E: ¿Y qué piensas de estas conversaciones bilingües?

P: No sé, un poco raro de verdad que si están hablando un minuto un idioma y después cambian.

E: ¿Te parece raro positivamente o negativamente?

P: No, positivamente. No sé, si hablas dos idiomas porque no hacer mezcla.

E: ¿Como el spanglish?

P: Sí.

E: Cuando sales de compras, ¿qué lengua usas?

P: Castellano.

E: ¿Y por qué usas el castellano?

P: Bien, intento usar el castellano, pero a veces ellos ven que soy inglesa y me hablan en inglés. Pero eso no me gusta, porque estoy intentando hablar. Yo sé que ellos también quieren practicar inglés, pero no me gusta cuando yo sé que digo algo correctamente pero notan que soy inglesa y me hablan en inglés solo porque piensan que no puedo hablar, esto me molesta un poco.

E: ¿Y nunca te has encontrado que tú hables en castellano y te respondan en catalán?

P: No, porque ellos ven mi cara muy blanca y ven como hablan y ellos piensan que no puedo hablar catalán, creo. Bueno nunca me ha pasado. A veces dicen algo en catalán y contesto en castellano.

E: ¿Qué piensas que creen los catalanes cuando tú no usas el catalán?

P: Como te he dicho antes, piensan que tengo que aprender el catalán pero para mí es más importante el castellano, que con el castellano puedo comunicarme con todos y con el catalán no. Pero sí que me gustaría aprenderlo si estoy aquí para más tiempo.

E: ¿Estás segura de que con el castellano puedes comunicarte con todos?

P: No, pero con más personas, como todas las personas de España y todo el continente de Suramérica. Y también con todos los extranjeros que están aquí que no hablan catalán tampoco.

E: Porque, por ejemplo, tu amiga en Vilanova, ¿hablaba en castellano o catalán?

P: No, ella llevaba bastante tiempo, hablaba catalán, pero no sé. Antes creo que es más importante castellano que es más universal.

E: Vale, hemos terminado, muchas gracias.

Entrevista 2

Entrevistadora: Marta Soler Muñoz (E)

Data: 5 de novembre de 2007

Lloc: escola d'idiomes BCN Languages

Entrevista d' uns 40 minuts aproximadament enregistrada totalment

Transcriu les respostes i també les preguntes perquè hi ha modificacions fetes sobre la
marxa respecte del guió d'entrevistes.

Informant: Ballarina (B)

Procedència geogràfica: Suècia

Residència habitual: Suècia

Residència actual: Barcelona

Sexe: Dona

Edat: 29 anys

Professió: Docent de francès i anglès en una escola pública a Suècia

E: ¿De qué país eres?

B: Soy de Suecia, pero mis padres son de Turquía y Macedonia y he vivido 2 años en
Macedonia también, pero soy de Suecia.

E: Y en Suecia ¿en qué pueblo o ciudad vives?

B: Vivo en una ciudad que se llama Malmö, es la tercera ciudad en Suecia en el sur.

E: ¿Has vivido en algún otro lugar del mundo?

B: He vivido en París, Francia, pero solo 4 meses para estudiar, hace tres, cuatro años,
francés. Soy profesora de francés en Suecia.

E: ¿Cuál es, crees que es tu cultura? ¿Es la turca? ¿Es la sueca?

B: Es un poco difícil, pero mi cultura sueca. Las características de mi cultura sueca es que
somos organizados, puntuales, normalmente y no somos tan abiertos, somos
abiertos de cosas nuevas y de viajar y todo esto pero normalmente los suecos están

mucho en casa trabajan y después con la familia en casa, no están en los restaurantes y con mucha gente más sol(os) más cerrados en casa.

E: A parte de este aspecto de la cultura, otros aspectos de la cultura como las tradiciones, las costumbres...

B: Los suecos normalmente después de la escuela viven solos, a los 20 años normalmente tienen su piso, su trabajo no están mucho con su familia, es más de amigos y el trabajo es muy muy importante, su carrera y después, qué más, se casan pero la familia es mucho, como trabajo como profesora y puedo ver muchas familias diferentes y hoy no hay muchas familias juntas, hay un chico que tiene una familia con su madre y nuevo padre y es un poco pero no sé cómo es aquí.

E: Piensas que en Suecia esto es algo que es cada vez más común y que de alguna manera forma parte de

B: = Ahora es muy común no es ah no vives con tus padres.

E: ¿Cuánto hace que estás en Barcelona?

B: Hace tres meses.

E: ¿Y cuánto tiempo te quedarás?

B: Hasta junio, julio.

E: ¿Es la primera vez que vienes a Barcelona?

B: No es la segunda vez, pero la primera vez solo por vacaciones dos semanas en Lloret de Mar, pero dos días en Barcelona con mi hermana.

E: En Barcelona, ¿dónde vives?

B: Vivo en el Raval.

E: Y cuándo sales a la calle, ¿qué lenguas te parece que usa la gente de Barcelona?

B: Es castellano y catalán.

E: ¿Percibes que hay una que predomine por encima de la otra? ¿O *fifty fifty*?

B: Creo que más catalán en la calle dónde vivo Reina Amalia, porque hay un gran parque y normalmente la gente habla catalán pero en el raval *fifty fifty*.

E: ¿Y otras lenguas?

B: Sí hay porque hay mucha gente creo que son de Paquistán e India y he oído muchas lenguas pero no puedo decir (cuáles son)

E: ¿Con quién vives? ¿Vives sola? ¿En un piso compartido?

B: Sí, vivo con dos amigas de Suecia y un amigo de Francia.

- E:** Y esas personas con las que vives, cuando se dirigen a ti, ¿en qué idioma lo hacen?
- B:** Cuándo estoy con mis amigas de Suecia hablamos en sueco, pero como mi amigo de Francia hablo francés y cuando estamos todos en casa hablamos inglés. Intentamos un poquito con español pero solo para reír, para practicar un poco porque no es natural para nosotros hablar
- E:** Porque todos los que estáis en el piso ¿estáis estudiando español?
- B:** No, una chica está estudiando en la universidad pero en inglés, pero habla un poquito español y un chico que no estudia, pero baila pero habla un poquito español con la gente porque la gente que baila con él no habla inglés y después la otra chica que ha estudiado un poquito aquí (en BCN Languages).
- E:** Háblame de como es un día normal en Barcelona durante la semana, ¿cuáles son las actividades que haces en un día en Barcelona?
- B:** Por la mañana voy a la escuela a las clases de español y después bailo, normalmente tres horas y después normalmente estoy en casa con mis amigos o hacemos algo como mirar películas o quedar con amigos españoles que también bailan o ver un espectáculo de baile o mucho de baile.
- E:** ¿Bailas en un grupo que está formado que tiene un nombre? ¿Bailas con amigos y la gente con quién bailas son también extranjeros o son españoles?
- B:** Bailo en una escuela de baile aquí que se llama *company&company* y también bailo con un grupo ahora que también baila en la escuela pero bailamos después de las clases y son catalanes pero hay una chica de Polonia también, seis de España y una de Polonia.
- E:** Y en ese caso ¿cómo funciona el tema de las lenguas? Los catalanes, ¿en qué lengua se dirigen a ti y a la chica de Polonia?
- B:** En castellano, sí, porque la chica de Polonia habla bastante bien castellano y sí, hablan en castellano.
- E:** Y entre ellos ¿también hablan en castellano? ¿O algunos hablan en
- B:** =No algunos hablan en catalán, pero no todos, no he preguntado pero he notado que dos chicos hablan en catalán, pero también he visto que dos chicas hablan con él en castellano. No sé de dónde son.
- E:** Y el fin de semana ¿cambia mucho? ¿Qué haces el fin de semana en Barcelona?

B: Salimos mucho viernes y sábado normalmente y si hay un espectáculo, un concierto y algo, una cena, pero todos los fines de semana hacemos algo.

E: Y desde que estás en Barcelona ¿ha cambiado mucho tu vida cotidiana?

B: Sí, porque yo en Suecia vivía sola en un piso y aquí vivo con tres otras y aquí estoy siempre con gente y salimos mucho, hay mucha gente en las calles, salimos y es muy ¿cómo se dice? social. Porque en Suecia estoy trabajando y después bailando y en casa y salgo un poquito una vez por mes. Porque aquí puedo, porque en Suecia trabajo mucho, los fines de semana quiero descansar y dormir. Aquí tengo clases pero no tengo estrés, no tengo || no es la misma vida.

E: A parte de Barcelona y Lloret de Mar, ¿conoces otros lugares de Cataluña?

B: He ido en una ciudad que se llama Sitges y fue muy bien.

E: ¿Cómo has conocido este lugar? ¿Por qué has llegado a ir a Sitges o a Lloret de Mar?

B: Lloret de Mar porque todos los suecos conocen de Lloret de Mar es una ciudad para hacer la fiesta y hay la playa y hay una agencia de viajes donde vivía que tenía un viaje para Lloret de Mar y no es muy caro. Sitges, mucha gente había hablado de Sitges que es una ciudad muy bonita y

E: Mucha gente ¿quién? La gente de tu piso, la gente con quien bailas

B: Españoles. Por ejemplo los compañeros de mi amiga de Suecia que lleva aquí dos meses trabajaba en una agencia de marketing y la gente española ha dicho tienes que ir a Sitges y ha hablado con una amigo catalán, muy catalán (risas) y él dijo también que sí porque a mí me gusta también y hemos ido en coche.

E: ¿Y qué conclusión sacas de la visita de Sitges y de Lloret de Mar? ¿Es muy parecido, diferente?

B: No, diferente. Lloret de Mar es una ciudad con turistas, una ciudad muy muy turística y era un poco como ir no sé donde pero no me sentía como si estuviera en España porque había mucha gente de Holanda, y Suecia y muchas fiestas y la playa, no he visto muchas cosas ah esto es catalán, esto es español. Pero en Sitges sí había turistas también pero era muy español para mí, no sé porqué, el lugar muy tranquilo pero Lloret de Mar no era tranquilo.

E: ¿Algún otro lugar que conozcas?

B: Sant Cugat pero era muy bonito también, tranquilo.

E: ¿Para qué has estado en Sant Cugat?

B: Una semana todos los días para entrenarme de baile cuando hemos hecho un espectáculo porque hay una escuela de baile allí de mi amigo y pero muy muy tranquilo comparado de Barcelona.

E: ¿Cuántos idiomas hablas y cuáles son? ¿Y cómo los aprendiste?

B: Sí, sueco como he nacido en Suecia y he vivido la mayoría de mi vida en Suecia. Turco, mis padres son de Turquía y yo empecé a hablar turco antes de sueco. Empecé a hablar sueco cuando tenía 5 años cuando empecé la escuela. Antes solo hablaba turco con mis padres, con mis amigos, primos, muchos de mis amigos hablaban turco.

E: ¿Y eso fue en Suecia?

B: Sí, pero entre 2 y 4 años vivía en Macedonia y allí hablaba turco y un poquito de la lengua de Macedonia, porque hay un 5% de turcos en Macedonia. Sí, porque mis padres son turcos pero nacidos en Macedonia, es por eso.

E: ¿Y tus padres hablan sueco?

B: Sí, bastante bien. Lo hacen en sus trabajos y fuera de casa en Suecia. En casa, con la familia turco. Y ahora cuando hablo con mis padres mezclo un poco: turco y algunas palabras en sueco porque mi vocabulario en turco no es tan grande. Sueco, turco, inglés. Todos hablan inglés bastante bien en Suecia y soy profesora de inglés también. Y toda la familia de mi padre vive en Estados Unidos, tengo tres tías y nueve primos y hablo inglés con ellos porque no hablan turco, hablan albaniano porque mis tías están casadas con albanos, ellos han aprendido albaniano y un poquito turco y yo puedo entender un poco albaniano pero no puedo hablarlo, entonces hablamos inglés. Y francés, claro, he estudiado mucho y soy profesora de francés y tengo muchos amigos en Francia.

E: El inglés y el francés, ¿los has estudiado en Suecia en las mismas condiciones, es decir, en la escuela?

B: Sí y en la universidad. Y ahora un poco español.

E: ¿Cuáles han sido las razones que te han hecho estudiar español?

B: Me gustan mucho los idiomas y cuando empiezo a estudiar un idioma no quiero solo saber un poco, quiero hablar, pero hace diez años que estudié español y no quiero olvidar todo. Había olvidado mucho porque diez años es mucho tiempo y siempre he dicho que un día voy a aprender para hablar. Porque para mí porque estudiar un

idioma si no puedes utilizar y quería dejar Suecia por un tiempo para cambiar vida y por eso he pensado en estudiar español aquí.

E: ¿Y por qué has escogido Barcelona?

B: Porque quería una ciudad bastante grande y con playa porque me gusta mucho el sol, la playa y como había estado aquí una vez y me gustó mucho Barcelona.

E: ¿Y lo que te hizo volver a Barcelona fue solo la playa, el sol?

B: El ambiente me gustó mucho, la vida en general. Y también me habían dicho que Barcelona es mejor en baile que Madrid. He pensado en diferentes ciudades, Madrid, Valencia porque tengo un amigo en Valencia también. Pero Barcelona me encanta.

E: Antes de venir a Barcelona, ¿qué sabías de la ciudad?

B: Sabía que había otra lengua, sabía un poco de fútbol y un poquito de arquitectura y que era una ciudad bastante grande y con turistas.

E: Y estas informaciones, ¿cómo las obtuviste?

B: En la escuela donde estudiaba español, hablamos de España, Andalucía, Cataluña y no sabía mucho pero sabía Cataluña, Andalucía. Sabía fútbol, claro en la tele y en Suecia hay mucha gente que han ido a Barcelona.

E: Y el nombre de Cataluña ¿lo conocías?

B: Sí, solo que había que hay una parte que se llama Cataluña que tiene una lengua, pero no sabía qué diferencia hay entre Cataluña y Andalucía, pero sabía que hay una parte un poco diferente pero nada más.

E: Y cuando supiste que se hablaba otra lengua en Barcelona y en Cataluña, ¿qué pensaste? ¿fue un impedimento para venir a Barcelona?

B: Sí, es por eso que he pensado mucho ir a Barcelona o no porque creía que todos hablan catalán y no hablaban mucho castellano y pensé un poco que no voy a aprender. Pensé que voy a la escuela y que si no puedo practicar sería un poco difícil, pero después he elegido Barcelona incluso sabiendo esto. Pero tenía un poco de miedo. Tenía que elegir entre Barcelona y Madrid pero nunca he sentido que tenía que ir a Madrid en mi vida, es muy cerrado. En Suecia también tengo el mar y no quiero estar en el centro. Pero he pensado mucho en esto.

E: Vamos a hablar un poco de los catalanes. De todas tus experiencias personales, ¿qué es lo que más te ha ayudado a conocerlos?

B: Mis vecinos catalanes, con ellos puedes ver mucho como son. Pero para mí catalanes hay dos, no hay una cosa entre, hay catalanes muy simpáticos, muy abiertos y hay catalanes muy cerrados y muy agresivos, no hay entre, son así o así. Cuando estoy con Héctor, mi amigo catalán catalán, cuando está con sus amigos y puedo ver es muy catalán, con nosotros no lo veo como un catalán porque habla bastante bien inglés con mis amigos, pero con sus amigos...

E: ¿Y cómo es con sus amigos?

B: La lengua y hacen las cosas como cuando comen y cenan muy tarde y la manera de hablar, siempre están tomando una copa, para mí es muy catalán.

E: ¿Y cuándo está con vosotros no es así?

B: No, había una vez cuando fuimos a Sitges que teníamos hambre y eran las siete y fuimos a un restaurante para comer algo, él tenía mucha vergüenza, decía no podéis cenar a las siete. Como por ejemplo cuando hemos comido ha mostrado el pan con tomate y ajo.

E: Me has hablado de la lengua como característica que diferencia a los catalanes, ¿piensas que tienen otras características propias?

B: Creo que son un poco, que piensan que los catalanes son los mejores, son muy *proud* de Cataluña, pienso que ellos quieren, piensan que Cataluña es como un país y también a veces hay gente que habla catalán y yo hablo en castellano y ellos hablan en catalán, no sé si es para mostrar que catalán es el mejor, pero son un poco, les gusta mucho ser catalanes. Por ejemplo en Suecia es un poco, no puedes mostrar que te gusta ser sueco porque todos van a decir nacio(nalista), no nacionalista, pero tienes que ser neutral.

E: Entonces en Suecia, ¿cómo muestras que eres sueco?

B: No, no mostramos.

E: Ya pero en el caso que quieras, ¿cómo lo haces?

B: Los catalanes dicen que son catalanes, no es una cosa rara decir Cataluña, pero en Suecia decir me gusta Suecia, soy sueco es un poco no racista pero un poco..., no

E: ¿Y aquí también lo percibes como en Suecia?

B: No porque aquí es un poco, es normal, para mí es no ¡qué dices!, es sí, si te gusta mucho está muy bien, es tu... no país, pero eres catalán está bien que tú digas, porque en Suecia nunca puedes decir.

E: ¿Por qué piensas que lo dicen?

B: No sé, pero...

E: ¿Porque esto no te ha pasado con otros que no sean catalanes?

B: No, no mucho, los franceses un poco, eran un poco como esto, en Francia. Creo que es un poco como esto en España, Francia, Italia, pero en el norte, Polonia, Suecia, somos muy digamos...

E: Pero entonces no es una cosa exclusiva de los catalanes, también los franceses, los italianos...

B: Sí pero son un país, es un país, que Cataluña para mí es como yo soy de una parte de Suecia del sur de Suecia, un poco como Cataluña y para mí decir yo soy de Scane, la parte es un poco... soy de Suecia no te importa si eres de una parte del sur u otra que dice me gusta ser español es un país, pero catalán.

E: Pero por ejemplo, en Scane ¿hay características propias?

B: Sí, un poco porque es un poco de hace mucho tiempo era parte de Dinamarca, por eso tenemos tradiciones como Dinamarca, tenemos un ¿cómo se dice? una bandera, hay cosas típicas.

E: ¿Y tú has identificado esas cosas en Cataluña?

B: Más fuerte en Cataluña. Sí, la comida y algunas cosas, la lengua y...

E: Cuando sales por el barrio, ¿en qué lengua hablas en los comercios?

B: Castellano, sí.

E: ¿Y la gente te responde en castellano?

B: Sí, a veces en catalán porque creen que hablo catalán si no digo mucho. Pero normalmente castellano.

E: Y para terminar, cuando tú no usas el catalán ¿qué piensas que creen las personas que hablan en catalán contigo?

B: No creo que... son muy simpáticos porque muchas veces han empezado a hablar catalán y cuando hablo castellano cambian naturalmente, no es una, mis vecinos también hablan catalán y después cambian e intentan hablar muy fácil el español, el castellano, pero aprecian que hable castellano, si hablo inglés es malo.

E: ¿Piensas que apreciarían más, menos, igual si tú hablastes catalán?

B: Apreciarían porque no hay muchos extranjeros que hablen catalán y a mí me gustaría mucho estudiar, solo para mí misma, no para... pero es igual creo, apreciarían más,

seguro porque es un poco, porque tengo que hacer más esfuerzo para aprender, pero creo que es igual castellano, catalán.

E: Si te quedaras más tiempo o si quisieras trabajar aquí ¿estudiarías catalán?

B: Solo un poco porque me interesa pero no voy a pasar mucho tiempo estudiando porque hay muchos idiomas que quiero estudiar: japonés...

E: ¿Y si tuvieras que quedarte a vivir 4 años, por ejemplo?

B: Castellano, necesito castellano. Pero si tengo que estudiar, elegiría catalán también. Pero si solo estoy aquí para trabajar solo estudiaría un poco porque me interesa, no porque crea que necesito.

E: Entonces ¿no crees que el catalán sea imprescindible para trabajar?

B: No, depende, creo que puedo trabajar sin el catalán. Creo que depende del trabajo es mejor saber catalán. Pero creo que en Barcelona, como es una ciudad de turistas, aprecian más si hablo inglés o francés o castellano, que solo catalán y castellano. Pero me interesa mucho, porque entiendo mucho porque se parece al francés. Y a veces entiendo cuando Héctor habla con sus amigos y yo respondo en castellano. Ellos se sorprenden de que yo pueda entenderlos cuando hablan en catalán.

E: Muchas gracias por la entrevista.

B: De nada.

Entrevista 3

Entrevistadora: Marta Soler Muñoz (E)

Data: 11 de desembre de 2007

Lloc: escola d'idiomes BCN Languages

Entrevista d' uns 40 minuts aproximadament enregistrada totalment

Transcripció les respostes i també les preguntes perquè hi ha modificacions fetes sobre la
marxa respecte del guió d'entrevistes.

Informant: Parisenca (PA)

Procedència geogràfica: França

Residència habitual: París

Residència actual: Barcelona

Sexe: Dona

Edat: 24 anys

Professió: Departament de màrqueting en un hotel de gamma alta i estudiant d'MBA

E: Quants anys tens?

PA: Tinc 24 anys.

E: D'on ets?

PA: De França, París.

E: Quant temps fa que ets a Barcelona?

PA: Fa 5 anys que estic a Barcelona pels meus estudis.

E: I sempre has viscut a la mateixa ciutat abans de venir a Barcelona?

PA: No, no, no, de petita als 10, 11 i 12 anys, vaig viure a Hong Kong i a Singapur pel treball
del meu pare. I després de 12 a 19 a París i després ja a Barcelona.

E: Pots dir que pertanyis a alguna nacionalitat o cultura?

PA: Més que a una nacionalitat jo em sento molt parisina, d'una ciutat i ara molt molt de
Barcelona i m'agrada molt la ciutat i em sento molt a casa. De nacionalitat francesa,
però ara la meua ciutat és Barcelona.

E: Parla'm d'aquesta identitat parisina o francesa, com vulguis dir-li...

PA: De cultura és molt complicat fer una definició, però... sí per a mi la gent de París és gent oberta intel·lectualment, va molt als museus, es parla molt de cine, de teatre, de cultura, aquesta part activa de cultura per mi és molt important, sinó tot això de cultura, de menjar, de festa, de tradició i de costums per a mi s'ha perdut molt i a França les festes que es fan són el 4 de juliol que fan una desfilada militar fatal, i si no festes o tradició com els Reis o el Tió no puc pensar-ne cap ni una.

E: I això de la gent de París, és només de París?

PA: No, ho dic perquè no conec una altra ciutat, no conec molt bé altres zones de França. Òbviament l'oferta a París és molt més gran que a altres llocs, però jo dic París perquè és la ciutat que conec.

E: Abans d'aquesta estada de 5 anys a Barcelona, hi havies estat aquí?

PA: No, només un cap de setmana fa 7 anys, va ser la primera vegada.

E: En quin barri vius?

PA: Ara a l'Eixample i abans al Raval.

E: Em pots parlar dels dos barris. Quina o quines llengües feia o fa servir la gent al carrer?

PA: La gent parla molt en català i en castellà, les dues llengües i després depèn de si parlen amb mi o parlen junts. Quan parlen junts la meva impressió és que parlen més en català, però quan parlen amb mi parlen més en castellà. La primera frase en català i la segona i després en castellà. Això ho fa la gent en general, a negocis, a bars, al carrer.

E: I d'aquestes dues llengües penses que n'hi ha una que predomini per damunt de l'altra?

PA: Al Raval hi ha molts estrangers i es parla en bars més en anglès i castellà i a l'Eixample és més castellà i català i en primer lloc el català.

E: Aquí vius sola, en un pis d'estudiants..?

PA: Amb el meu company (parella sentimental).

E: I en quina llengua hi parles?

PA: És que no és d'aquí, en castellà.

E: I d'on és?

PA: És d'Argentina.

E: Per això tu tens aquest accent, oi?

PA: Exactament.

E: Com és un dia de cada dia a Barcelona?

PA: Em llevo i vaig a la feina, treballo de 9 a 2, després vaig a veure amigues per dinar i després tinc classe de 4 a 10 de la nit. Després a casa o al restaurant.

E: Durant la setmana a part de treballar i estudiar no tens cap altra afició?

PA: A les tardes que no tinc classe faig classes de català i vaig al gimnàs, aquestes dues són les coses que a mi m'agrada més fer a més de les obligatòries (la feina)

E: Quin tipus de feina fas?

PA: Treballo en un departament de màrqueting pels Hotels Hesperia.

E: Treballes aquí a Barcelona?

PA: Sí, a l'Hospitalet a l'hotel que té a dalt que sembla un ovni.

E: I els caps de setmana, què sols fer?

PA: Anar al cine en versió original per aquest barri (Gràcia), a passejar per descobrir altres barris, de compres molt, veure amigues, amics, sopar...

E: Quines coses has descobert en aquests cinc anys?

PA: Que Barcelona està construïda en barris molt tancats i cada barri té una identitat i una vida seva. La gent d'un barri es coneix bastant (que no és el cas a França), coneix a la noia de la granja, la de la tintoreria i que tot el barri, 4 o 5 carrers tothom es coneix i té molta confiança. A mi m'impresiona molt això i en diferents barris em sembla que és així. Que la gent té molt molt clar una separació a Barcelona de barris que als barris més a baix, més a dalt...

E: Què vols dir?

PA: Més a baix de la Diagonal, més a dalt de la Diagonal i que la població i els barris tenen identitat...molt. Que Gràcia és bastant jove, que hi ha molta gent estrangera però també hi ha gent de tota la vida.

E: La teva vida quotidiana ha canviat molt des que ets aquí a Barcelona? Potser tu també fas vida de barri?

PA: Sí, a mi la vida de barri m'agrada moltíssim, sembla tonta, però la noia de la granja té les meves claus, que és molt pràctic. Ha canviat molt, però ha canviat del batxillerat a la vida universitària, ha canviat per edat, no per lloc de residència.

E: A part de Barcelona, els caps de setmana us agrada conèixer altres indrets?

PA: Sí, però tinc família per totes parts i no conec molt Espanya, no he vist encara Madrid. Vaig més a Londres a París. D'aquí una mica de la Costa Brava, del Pirineu i Teruel.

E: Com has arribat a conèixer aquests indrets?

PA: D'amics, anem aquest lloc que conec un restaurant, una platja, una gent... I Teruel de descobrir, d'agafar el cotxe i...

E: A part de català, castellà i francès, parles altres idiomes?

PA: L'anglès.

E: Com els has après?

PA: El francès és llengua materna però tinc molta família als EEUU i per això l'anglès no és llengua materna, però és llengua de la família, de tots els estius. El castellà per obligació de l'escola, a França estudiava el castellà, i després aquí a Barcelona he vist que el castellà no el parlava res i després, com que m'agradaria quedar-me a Barcelona i treballar, crec que és bona idea aprendre el català i fa un parell de mesos que estic fent classes de català.

E: Abans l'havies començat a parlar?

PA: No res de res, ni escoltar-lo a la televisió catalana ni res.

E: Per què et vas decidir per Barcelona?

PA: Per la universitat, perquè era molt bona, l'elecció era entre ciutats de França i Barcelona. És la mateixa universitat però vaig triar Barcelona.

E: I per què?

PA: Entre tenir que canviar tota la meva vida de Paris per Bordeus o Barcelona em semblava molt molt més divertit, simpàtic conèixer un altre idioma, una altra cultura i per això Barcelona... i a més Barcelona eren dos anys més d'estudi que a Bordeus.

E: I aquestes altres coses que havies d'aprendre aquí van ser les que esperaves?

PA: El català, la primera vegada que he conegut la paraula català fa 5 anys al fer papers per la universitat, que feien les classes al matí en català i les mateixes classes a la tarda en castellà i això em semblava al·lucinant que el professors en el mateix dia fessin la mateixa classe dues vegades. I aquesta va ser la meva introducció a hi ha dos idiomes a Catalunya, a Barcelona. I això, idees meves de Barcelona, fa sol, hi ha molta festa, es parla un altre idioma més que el castellà, pel·lícules com *L'auberge espagnol* i Gaudí, més o menys això.

E: I de Catalunya, n'havies sentit a parlar?

PA: Crec que no, abans de venir, no. Del català sí, però com a segona llengua de Barcelona, no segona, com una altra llengua de Barcelona, però no com a llengua d'una població, amb una identitat...

E: I que vas pensar quan vas arribar aquí?

PA: Que és molt complicat per als estrangers, perquè amb el castellà és molt difícil, però a més hi ha una altra llengua, però no, he pensat molt com seria a França si totes les regions tinguessin les seves llengües, costums, que a mi em sembla molt més divertit aquesta fusió de cultura forta. La primera impressió era de cultura forta, tradició forta, bandera que es pot veure, la llengua que s'usa, festes particulars, tradició dins les festes particulars, molta festa de poble, de Barcelona, el patró de tal lloc. M'ha impressionat de veure que la gent aquí es pensa com català.

E: I són aquestes coses que acabes de dir les que els defineixen com a catalans?

PA: Sí, però també uns escriptors, una televisió que els sembla més bona i més intel·ligent que els altres canals. Una mica d'orgull de ser català, que la veritat m'agrada molt perquè a França la gent no té orgull de ser francès i m'agrada molt la idea d'estar content de ser d'un lloc, de tenir arrels...

E: D'on ve això, doncs, de que els francesos són tan xovinistes?

PA: Xovinistes sí, contents no, i per això he comentat això dels catalans.

E: Tens relació amb catalans?

PA: Sí, tinc molts amics de la universitat catalans, però catalans dels que fan les classes a la tarda en castellà, com jo. I de la feina, quasi tothom parla català.

E: A la feina es dirigeixen a tu en català?

PA: Al cafè sí, a la feina no, quan han d'explicar-me què fer i tot això en castellà, si hi ha més gent i amb aquesta gent parla en català sí que parla en català, i jo també em dirigeixo a ells en castellà. Tampoc tinc el nivell per parlar tot.

E: Quan surts a comprar pel teu barri, quina llengua fas servir?

PA: Jo d'entrada estic provant de parlar més en català, però la llengua que surt és més el castellà. A part del bon dia i adéu. Però naturalment més el castellà.

E: Perquè has triat el castellà?

PA: Perquè és la llengua que surt més fàcil per a mi ara, ara que no puc parlar el català com puc parlar el castellà. El dia que les dues llengües més o menys, puc parlar amb comoditat el català, allí sí que es podrà triar, però ara no és una elecció.

E: I et relaciones amb persones d'altres nacionalitats?

PA: En general o en castellà o en anglès, són gent d'Alemanya, d'Itàlia, de l'Argentina, molts d'Amèrica del Sud.

E: Per acabar, quan tu fas servir el català amb una persona d'aquí què penses que aquesta persona pensa del fet que tu facis servir el català?

PA: Jo crec que els és igual, no crec que la gent es posi a pensar mira la noia aquesta que no és d'aquí parla en català. Es veritat que la gent que conec d'aquí que sap que estic aprenent el català li agrada molt la idea, als pares dels meus amics tot això els sembla molt bé, però de comprar, de botigues tant els fa.

Entrevista 4

Entrevistadora: Marta Soler Muñoz (E)

Data: 13 de desembre de 2007

Lloc: escola d'idiomes BCN Languages

Entrevista d' uns 40 minuts aproximadament enregistrada totalment

Transcriu les respostes i també les preguntes perquè hi ha modificacions fetes sobre la marxa respecte del guió d'entrevistes.

Informant: Canadenc (C)

Procedència geogràfica: Canadà

Residència habitual: Vancouver

Residència actual: Barcelona

Sexe: Dona

Edat: 29 anys

Professió: Treballa en un empresa farmacèutica multinacional

E: Quants anys tens?

C: 29 anys

E: I de quin país ets?

C: Sóc de Canadà, de Vancouver que és a la part oest a la costa pacífica.

E: Sempre has viscut a Vancouver?

C: No, vaig néixer a Calgary que també és a l'oest de Canadà, als 12 anys vam anar a Vancouver amb la família, després als 16 vaig fer un intercanvi a la ciutat de Quebec 4 mesos, però vaig fer la universitat a Ottawa 3 anys i el 4t any el vaig fer a París. Després vaig anar a Irlanda (per)què els meus pares són irlandesos i vaig ser allà durant 8 mesos abans de venir aquí a Barcelona. A Irlanda vaig anar amb el meu xicot, que ara és el meu marit, que vaig conèixer a París. Ell havia de tornar a Barcelona per acabar el seu projecte de màster i jo vaig pensar: aprofito i aprenc el castellà. I 7 anys més tard encara estic aquí.

E: Si et pregunten d'on ets, tu que respon?

C: Casa meua és Canadà i ara Vancouver perquè és on és la meua família i és on vaig viure des dels 12 fins als 17, que vulguis o no són anys molt importants en tema d'amics i creixement. M'encanta Irlanda, però no és casa meua.

E: De nacionalitat ets canadenc, i de tradicions també?

C: Sí i no, sempre tens la influència dels teus pares, els meus són d'Irlanda. Sóc catòlica perquè els meus pares són d'Irlanda, però els meus pares ja porten 30 anys a Canadà i si els pregunten d'on són, ells diuen que són de Canadà llavors tinc una influència irlandesa, però sóc majoritàriament canadenc.

E: I podries dir-me quins són els trets que defineixen la nacionalitat canadenc?

C: És molt difícil, perquè molta gent associa Canadà als EEUU, però jo sempre dic que si a mi em possessin en un avió i em deixessin en una ciutat sense dir-me on sóc jo sabria dir-te si sóc als EEUU o a Canadà.

E: Com?

C: La gent és molt diferent, per exemple, aquest matí he llegit un article en un diari que deia que els candidats a les eleccions als EEUU, hi ha per primera vegada un candidat del partit republicà que és de la religió mormona i això és una cosa molt estranya. I al final de l'article deia que el 53% dels americans votarien una persona que no creu en Déu si era el millor candidat per president. I això ja és una diferència molt gran perquè a Canadà no passaria, a Canadà mai es parla de religió del primer ministre i per a mi aquesta frase em va xocar molt: perquè si la persona que té millor experiència per tenir una feina, què importa si creu en Déu o no, és algo molt personal i clar això afecta la societat, és un exemple de com Canadà és de diferent dels EEUU. Canadà és una societat en general molt tolerant perquè és un país d'emigrants i dels meus amics... sobretot a Vancouver perquè és la part que es va fundar més tard, si vas a Ontàrio, que veus que sí que hi ha gent que té pares i avis nascuts a Canadà, però a Vancouver la gent som de segona generació com jo, i cap dels meus amics els seus pares van néixer a Canadà i jo tenia amics que els seus pares eren de Hong Kong, de Taiwan, d'Iran, d'Anglaterra, de Polònia i clar jo mai pensava que això era alguna cosa especial fins que vaig arribar a Europa. Quan veus i creixes en aquest tipus d'ambient doncs canvia la mentalitat, hi ha coses que no són importants per a tu. També és una societat molt entre Europa i els EEUU, perquè potser no és tan socialista com Europa però tampoc és tan liberal i tan...

com EEUU, per exemple, el sistema de salut és tot públic, no existeix el privat. El sistema educatiu públic és molt bo, jo sempre vaig anar a un institut públic. Moltes vegades inclús les escoles privades són pitjors.

E: I dins del Canadà, la part francòfona té uns trets diferents de la part anglosaxona, només per la llengua?

C: No, hi ha diferències i això es nota. Jo vaig anar a Quebec durant cinc mesos i en algunes coses el Quebec és més europeu, el Quebec té una característica que és molt interessant, que és que durant una època Quebec sempre era molt retrassat a principis del segle XIX perquè l'església tenia moltíssima influència i tenien molts nens, el nivell de l'educació era més baix que a la part anglosaxona i els anys 60 hi va haver la Revolució Tranquil·la i hi va haver molts canvis i ara per exemple al Quebec hi ha un índex més baix de casaments, la gent viu en parella, és una societat més liberal en aquest sentit, potser la resta de Canadà és més tradicional. Com que hi havia molta amenaça de la zona anglosaxona i més dels EEUU. Són poca gent.. Va haver-hi una època que la gent no volia aprendre l'anglès, qui l'aprenia era antiquebequés i la meva generació parlen molt malament l'anglès en general per això. I això és molt interessant perquè vens a Catalunya i no existeix això, i a molta gent li sorprèn això, que vas al Quebec i gent amb universitat i bones feines i saben poc anglès. I ara està tornant a canviar, pensen que poden ser quebequesos i parlar igualment anglès, espanyol, no afecta això.

E: És la primera vegada que havies estat a Barcelona?

C: Havia vingut una vegada abans des de París i havia estat un dia a Barcelona i tres a Tarragona, perquè el meu marit és de Tarragona i clar hem vingut a passar els caps de setmana llargs amb la seva família a Tarragona ciutat.

E: A Barcelona, on vius?

C: A Gràcia.

E: I quina llengua fa servir la gent d'aquí?

C: A Gràcia, jo diria català, al mercat, les botigues...

E: Més o només el català?

C: És molt difícil perquè també hi ha estrangers, però jo també sóc una persona que em miren i ja directament em parlen en castellà perquè veuen que sóc de fora i sense pensar em parlen en castellà. Jo diria que a Gràcia un 75% de català.

E: A Barcelona, amb qui vius?

C: Amb el meu marit.

E: I en quina llengua es dirigeix a tu?

C: En català o en anglès.

E: I tu a ell?

C: També en català o en anglès.

E: Com és un dia de cada dia a Barcelona?

C: Vaig a treballar i treballo de 8 a 7 de la tarda, menjo a la feina que hi ha càtering, després torno i vaig al gimnàs o quedo amb amics.

E: I quan quedes amb amics què soleu fer?

C: Anem a sopar, anem a prendre algo per parlar una estona.

E: I els caps de setmana?

C: Una mica el mateix, o viatgem o anem fora a Tarragona o als Pirineus, o ens quedem aquí o quedem amb amics o a casa tranquils.

E: A part de Barcelona i Tarragona, coneixes altres indrets de Catalunya?

C: Sí, bastant, la Costa Daurada, el Delta de l'Ebre, a Vic, Tavertet, Sant Joan de Vilatorrada, la Costa Brava, jo crec que he estat a bastants llocs.

E: I com has arribat en aquest indrets?

C: Perquè el meu marit coneixia la zona i em volia mostrar això o que estàvem amb amics que ens convidaven en aquesta zona o als Pirineus per esquiar.

E: Quins altres idiomes parles?

C: Anglès, francès i castellà.

E: Com els has après?

C: El francès el vaig aprendre perquè vaig anar a un col·legi d'immersió francesa que existeix perquè Canadà és oficialment bilingüe i existeixen programes que els anglosaxons puguin anar a un col·legi bilingüe i jo vaig fer aquesta opció. Vaig començar als 12 anys i feia francès i moltes assignatures en francès: matemàtiques...

E: I va ser una decisió pròpia?

C: Sí, als 12 anys em feia il·lusió. I als 16 anys quan vaig anar a fer un intercanvi a Quebec vaig viure en un ambient totalment francès i després a Ottawa que és la capital i es situa entre Quebec i Ontario, llavors és perfectament bilingüe, tots els cartells estan

en les dues llengües i la universitat també. Allà vaig treballar amb el govern federal i ho feia en francès i anglès. I després el 4t any vaig anar a París i aquí ara no l'utilitzo a la feina però abans sí.

El castellà a París després de conèixer el meu marit vaig fer un curs de tres mesos introductor i amb la universitat i després vaig venir aquí i aquí he fet tres setmanes d'intensiu i viure aquí i haver de comunicar-me i entendre la gent i després vaig fer un curs de perfeccionament per a millorar la gramàtica i tot això.

I el català, molt va anar una mica paral·lel amb el castellà, que al venir aquí vaig viure amb gent d'aquí, no vaig viure amb el meu marit i clar entre ells sempre parlaven en català, però amb mi sempre parlaven en castellà i estava acostumada a sentir el català i el mateix amb els amics del meu marit o la seva família, la televisió, la ràdio i llavors quan vaig fer el primer curs de català, unes classes privades i només després de dues o tres classes amb una mica d'estructura i de conjugacions em vaig adonar que tenia molt vocabulari que no sabia que tenia.

E: Llavors tu no has vingut aquí per estudiar el català o el castellà, has vingut per altres raons?

C: Bé la idea inicial era venir aquí per un any i aprendre castellà i després tornar a Irlanda o Anglaterra, es que en aquell moment no podíem tornar a Canadà perquè el Jordi no tenia els papers per anar a Canadà i jo sí que tenia el passaport irlandès pels meus pares i llavors cap problema a Europa. I jo vaig venir aquí per estudiar castellà perquè jo sabia que si podíem en el futur tenir una relació doncs tenir una situació en què la teva xicota no pot parlar amb la teva família i els teus amics d'on ets tu és difícil, i llavors jo pensava, tinc 21 anys és ara el moment que no em molestarà treballar en un hotel o treballar no en la meva carrera i ho faig ara un any i ja està i al final encara estic aquí.

E: Finalment sí que vas venir per comunicar-te amb la família del teu company...

C: Sí

E: I per què vas triar Barcelona i no una altra ciutat d'Espanya?

C: Perquè el Jordi, sent de Tarragona, va estudiar a Barcelona i com ell havia de tornar aquí per fer el seu projecte no tenia molt de sentit tornar ell aquí i jo a Madrid, però és cert que quan jo vaig fer una mica d'estudi d'escoles per estudiar castellà i trucava un lloc a Irlanda per recomanacions, em van dir que no fan recomanacions a

Barcelona, no pensaven que és el lloc per aprendre castellà, perquè el català és massa evident i vaig dir gràcies i vaig anar a una altra escola perquè jo sabia que, i és cert perquè jo he tardat més temps en aprendre el castellà pel català i segur que ara no parlo tan bé el castellà perquè estic parlant les dues llengües...

E: Abans d'arribar a Barcelona, què en sabies de la ciutat?

C: Molt poc, abans de conèixer el Jordi. O no havia estat mai a Espanya. Després de conèixer el Jordi més, ell m'ho explicava tot, i si algú li deia tu no ets espanyol, ets català, ell encantat i...

E: I quines són les primeres coses que vas conèixer de la ciutat de Barcelona?

C: ...que és una ciutat que està al mar i que és molt bonica... com en Jordi no és de Barcelona, a mi m'ha explicat... si jo he volgut conèixer més ho he llegit en una guia perquè és un noi que no entra en moltes descripcions de les coses...

E: I de Catalunya, n'havies sentit a parlar mai?

C: Sí de Catalunya sí, perquè moltes vegades fan comparacions Catalunya-Espanya i el Quebec-Canadà. No sabia que el català era una llengua romànica com el francès, castellà...ho havia sentit així però molt de coneixement darrera poca.

E: Què vas pensar quan vas saber que aquí es parlaven dos idiomes, et vas fer enrere de venir?

C: No a mi no, no sé no, jo penso que no vaig pensar res, això sí jo sabia que amb la família del Jordi tots parlant en català i jo intento dir alguna cosa en castellà o el pare del Jordi em diu que el nom d'una cosa en castellà i en català, que vulguis o no jo sóc molt oberta, però que et diguin les dues paraules a la vegada no t'ajuda a aprendre la llengua i clar, és una cosa que no va contra el català, ni molt menys, però no és possible aprendre dues llengües a la vegada i jo això ho sabia, que per haver-hi dos idiomes aquí seria molt més difícil aprendre... i al final acabes aprenent les dues i si vols aprendre i integrar-te del tot...

E: Quines de les teves experiències t'han ajudat a fer-te una idea més clara de com són els catalans?

C: No sé perquè com no he viscut a altres parts d'Espanya no puc comparar, jo sé el que es diu però no sé... jo sé que són més controlats amb els diners, més treballadors teòricament, teòricament són més... nordeuropeus que la resta d'Espanya no, una mica més tancats, no m'agrada la paraula, però els costa més entrar en la societat,

que quan vens aquí de fora trigues més en trobar amics d'aquí, d'integrar-se en la societat, no sé... que són molt bons (riu).

E: Tampoc cal que sigui comparant-los amb la resta d'Espanya, només cal que diguis comparant-los amb els canadencs o amb altres?

C: La meva experiència és que una vegada que ets amic d'un català ho ets per sempre, no fan la cosa superficial, com per exemple a Irlanda, el divendres després de començar una feina ja surts amb els teus companys a prendre algo i és molt així, però no són els teus amics de vida. Aquí tot va molt més lent que has d'agafar confiança i trigues molt més temps i també hi ha una mica la sensació que, com la gent té els seus amics de l'institut, de la universitat i la seva família no necessiten més amics, està molt bé a la feina però costa passar a la segona etapa, això potser és una mica la meva experiència, que gent molt civilitzada en aquest sentit, que estan molt amb la família i d'una manera molt avançada, no sé com explicar-ho, que no són superficials.

E: Com has conegut els teus amics catalans?

C: Amb el meu marit o la feina, sí bàsicament, i també al club de lectura.

E: Què és això del club de lectura?

C: Cada més llegeixo un llibre i ho parlem entre nosaltres i és en una llibreria a Gràcia, l'últim dijous de cada mes i sempre triem un llibre el mes abans i durant el mes llegim el llibre i després passem una hora i mitja o dues parlant del llibre.

E: I són tots catalans?

C: No és molt interessant, perquè són bastants de fora, som set, jo, una francesa i una noia de Nova Zelanda i les tres parlem en català i...

E: Les xerrades les feu en català?

C: Normalment sí, però de vegades hi ha un noi que és de l'Argentina i que parla en castellà i hi ha una barreja, però per a mi és interessant que les tres de fora parlem en català, no? Jo ho vaig fer per practicar el català i anem a sopar, fem una mica vida social, està molt bé.

C: Tu quan surts pel barri a comprar, quina llengua fas servir?

E: Al mercat que ja em coneixen català, i tinc algunes botigues on vaig sempre i també parlo català, també al forn en català, també és cert que si tinc un dia que no... si vaig a una botiga de roba i no em coneixen i he d'explicar alguna cosa és més fàcil

per a mi parlar en castellà. També em passa a vegades que dic una cosa en català i em contesten en castellà llavors jo parlo en castellà.

C: Perquè has triat d'usar el català en uns determinats llocs com ara al mercat?

E: És on tinc més confiança amb la gent, que em coneixen i on vaig cada dia, també depèn del dia, tinc dies que parlo amb tots en català i tinc converses amb els taxistes en català i tinc altres dies que estic més cansada o que a mi em parlen en castellà doncs jo també parlo en castellà. Quan tinc més confiança em sento més tranquil·la, no tinc por d'equivocar-me i no és una cosa que no he de fer negociacions. Per exemple, a la feina mai utilitzo el català perquè no...

E: Però els companys de feina són catalans?

C: Sí, però jo he estat en reunions de feina on tothom parlava en català i jo parlava en castellà perquè no tinc el domini de la llengua per parlar-hi, a la feina. Cada vegada estic millorant, però fa dos anys no. Ara que ells hagin de canviar en castellà no m'importa, però jo en català no em sento còmoda.

E: I què creus que pensen les persones a qui et dirigeixes en català?

C: Estan encantats, potser aquesta és una altra raó per la qual intento utilitzar-lo perquè penso que mostra que porto 7 anys aquí i faig un esforç per integrar-me en la seva societat. No em puc queixar de la gent que no em deixa integrar-me en la societat si jo no faig l'esforç i això, veus les cares de la gent i ... de vegades quan no tinc ganes d'entrar en una llarga conversa sobre com és que parlo català, ho faig en castellà. Però si parlo amb gent, sobretot a Gràcia, es nota en la cara i és bonic. Perquè jo no he de parlar català, jo he trobat les meves feines sense parlar català, llavors els catalans entenen això i si veuen que la gent sense necessitat està fent l'esforç d'aprendre la llengua i la cultura els fa molta il·lusió i és totalment normal. A mi en la seva situació em faria molta il·lusió i ho faria més difícil per la gent, no sé quina és la solució però jo penso que és molt important si vols viure aquí d'aprendre el català.